Ազգ
Azg
24 ՄԱՅԻՍ 2005 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 93(3259)

Աշնանային տհաճություններ Ալիեւի համար

Ջորջ Բուշ. Հարավային Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում սպասվում են ժողովրդավարական փոփոխություններ

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հարավային Կովկասում Եվրամիության հատուկ ներկայացուցիչ Հեյկի Տալվիտիեն կարծում է, որ աշնանը Ադրբեջանում սպասվում են որոշ փոփոխություններ: Ինչպես հայտնի է, հոկտեմբերին կամ նոյեմբերին հարեւան հանրապետությունում տեղի են ունենալու խորհրդարանական ընտրություններ:

Ֆինն դիվանագետ Տալվիտիեի հետ մենք պատահաբար հանդիպեցինք շաբաթ օրը Լեհաստանի Կրակով քաղաքում: 1995-96 թթ. ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահին ասացի, որ այժմ միջազգային հանրությունն իր ուշադրությունը կենտրոնացնում է Ադրբեջանի վրա: Մեր հարցին՝ արդյոք Ադրբեջանում եւս

հնարավո՞ր է գունավոր հեղափոխություն, Տալվիտիեն պատասխանեց, որ տեղի կունենա էվոլյուցիա:

Մասնավորապես Եվրամիության հատուկ ներկայացուցիչը համոզված է, որ Իլհամ Ալիեւը պետք է ազատվի հին նոմենկլատուրայից, այսինքն՝ բարձրաստիճան որոշ քաղաքական գործիչներից, որոնք Ադրբեջանում կարեւոր պաշտոններ են զբաղեցնում հանգուցյալ Հեյդար Ալիեւի ժամանակներից: Տալվիտիեն կարծիք հայտնեց, որ Ադրբեջանի էվոլյուցիան, այսինքն՝ սպասվող քաղաքական փոփոխությունները, դրական ազդեցություն կունենա նաեւ ղարաբաղյան հարցի կարգավորման վրա:

Տես էջ 2

Ադրբեջանում կտեղակայվեն ամերիկյան երեք ռազմակայաններ

Մ. Նահանգների եւ Ադրբեջանի կառավարությունները ապրիլի 12-ին պայմանավորվել են Ադրբեջանի տարածքում ամերիկյան ռազմակայաններ տեղակայելու հարցում: Ամերիկյան զորքերի տեղակայումը կսկսվի այս տարի, եւ, հաշվի առնելով կովկասյան տարածաշրջանի վիթխարի կարեւորությունը ԱՄՆ-ի համար, ամերիկյան ռազմական ներկայությունը լինելու է երկարաժամկետ: Այս մասին, ըստ «Ռեգնում» գործակալության, հաղորդում է «Ստրատֆոր» ռազմավարական կանխատեսումների կենտրոնը:

Վկայակոչելով Ադրբեջանի կառավարության անանուն մի աղբյուրի, «Ստրատֆորի» վերլուծաբանները պնդում են, որ վերոնշյալ հարցով վերջնական համաձայնագիրը կնքվել է ԱՄՆ պաշտպանության քարտուղար Դոնալդ Ռամսֆելդի ապրիլի 12-ին Բաքու կատարած «անաղմուկ» այցի ընթացքում: Ռազմավարական կենտրոնը նշում է, որ Ադրբեջանի տարածքում տեղակայվելիք ամերիկյան ուժերն անվանվելու են «ժամանակավոր տեղակայված շարժական ուժեր»:

«Ըստ համաձայնագրի, ամերիկյան ուժերը տեղակայվելու են երեք ռազմակայաններում. Քյուրդամիր (հիմնական ռազմակայան), Նասոսնի եւ Գուլուլախ: Բոլոր երեք ռազմակայաններում տեղակայվելու են ամերիկյան օդանավերի տարբեր տեսակներ», գրում է «Ստրատֆորը»: Ադրբեջանի ՊՆ-ն հերքել եւ «սուտ տեղեկատվություն» է որակել ամերիկյան կենտրոնի հաղորդագրությունը:

Բաքուն Մոսկվային խնդրում է Վրաստանից զորքերը չտեղափոխել Հայաստան

Ադրբեջանը մտահոգված է Ռուսաստանի քաղաքական եւ զինվորական ղեկավարների այն հայտարարություններից, համաձայն որոնց Վրաստանի տարածքում տեղակայված ռուսական ռազմակայանների զենքի եւ գույքի մի մասը տեղակայվելու է Հայաստանում: Ադրբեջանի արտգործնախարարությունն այս առնչությամբ նոտա է փոխանցել Բաքվում Ռուսաստանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Պյոտր Բուրդիկինին: Փաստաթղթում, ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, մասնավորապես ասվում է, որ «իրադարձությունների նման զարգացումը ոչ մի կերպ չի համապատասխանում տարածաշրջանում խաղաղության եւ անվտանգության շահերին եւ լարվածություն կառաջացնի Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ հակամարտության կարգավորման առանց այդ էլ բարդ գործընթացում»: Բաքվում հույս են հայտնել, որ Ռուսաստանը կհրաժարվի Վրաստանի տարածքից ռուսական ռազմակայանների գույքի եւ զենքի մի մասը Հայաստանում տեղակայելու մտադրությունից:

Բուրջանաձե. «Վրաստանին Հայաստանից որեւէ վտանգ չի սպառնում»

Վրաստանի խորհրդարանի նախագահը, մեկնաբանելով Բաթումի եւ Ախալքալաքի ռուսական ռազմակայաններից գույքի եւ տեխնիկայի մի մասը Գյումրիում տեղակայելու հնարավորությունը, ասել է, որ իր երկրին հարեւան Հայաստանից որեւէ վտանգ չի սպառնում:

Երեկ Թբիլիսիում շարունակվել են Վրաստանի տարածքից ռուսական ռազմակայանների դուրսբերման ռուս-վրացական բանակցությունները: «Վրաստանը, ավելի շուտ, կընդունի Ռուսաստանի պայմանները: Ռուսական կողմի առաջարկությունը ռազմակայանների դուրսբերման ժամկետների եւ ռեժիմի, ինչպես նաեւ համատեղ հակաահաբեկչական կենտրոնի ստեղծման հարցերի շուրջը, սկզբունքորեն կարող է ընդունելի լինել: Վերջ ի վերջո այնքան էլ սկզբունքային չէ՝ ռազմակայանները դուրս կբերվեն 2008 թ. հունվարի 1-ին կամ նույն տարվա մայիսին», Բուրջանաձեի խոսքերը մեջբերում է «Ռեգնումը»:

Ռուսաստանի նախագահը երեկ հայտարարել է, որ Վրաստանի տարածքում տեղակայված ռուսական ռազմակայանները Ռուսաստանի անվտանգության առումով կարեւորություն չունեն: Մյուս կողմից, ըստ Պուտինի, ցանկալի կլիներ, որ ռուսական ռազմակայանների դուրսբերումից հետո այնտեղ չտեղակայվեն այլ երկրների ռազմական ուժեր: Ըստ «Նովոստի» գործակալության, Պուտինն ասել է, որ այդ ռազմակայանները Ռուսաստանի համար չունեն ռազմավարական նշանակություն՝ հավելելով, թե «սա իմ կարծիքը չէ, այլ՝ ՌԴ ԶՈւ գլխավոր շտաբի»:

Հարց է ծագում, եթե Վրաստանում տեղակայված ռուսական ռազմակայանները կարեւոր չեն Ռուսաստանի համար, ապա ո՞րն է Հայաստանում տեղակայված ռուսական ռազմակայանի կարեւորությունը:

Ապարանում բացվեց Քար-տառերի պուրակ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայ գրերի գյուտի 1600-ամյակի կապակցությամբ Ապարանի մայրուղու վրա մայիսի 21-ին բացվեց Քար-տառերի պուրակ:

Հուշարձանի կառուցման գաղափարը, ըստ «Նիգ-Ապարան» հայրենակցական միության նախագահի, ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանի, ծնվել է միասնության շուրջպարի շրջանակում: Նրա խոսքերով, բոլոր ազգերի համար կառուցվել են հուշարձաններ, սակայն հայոց այբուբենը կարծես անտեսվել էր: Ուստի որոշում է կայացվել հայ գրերի հուշարձան կանգնեցնել, ինչը նախադեպը չունեցող երեւույթ է մոլորակի վրա:

Հուշարձանը կառուցվել է շատ սեղմ ժամկետում՝ մեկ ամսվա ընթացքում, եւ, ինչպես նշեց Աղվան Հովսեփյանը, ոչ մի լումա չի ծախսվել՝ դա արվել է բարի կամքի դրսեւորմամբ: Հուշարձանի տեղադրման համար հատկապես տվյալ վայրն է ընտրվել, քանի որ այն ծովի մակերեւույթից բարձր է 1600 մետր:

Ա. Հովսեփյանի խոսքերով, հուշարձանը միասնության խորհրդանիշ է, տառերից յուրաքանչյուրը որեւէ իմաստ չեն արտահայտում, եթե դրանք միասին չեն: Նա հայտնեց նաեւ, որ մինչեւ Արագած լեռը կառուցվելու են հուշարձաններ: Նախատեսվում է, որ լեռան լանջերին տեղադրվելու են հայոց տառերով գրված բոլոր կոթողային ստեղծագործությունների հուշարձանները:

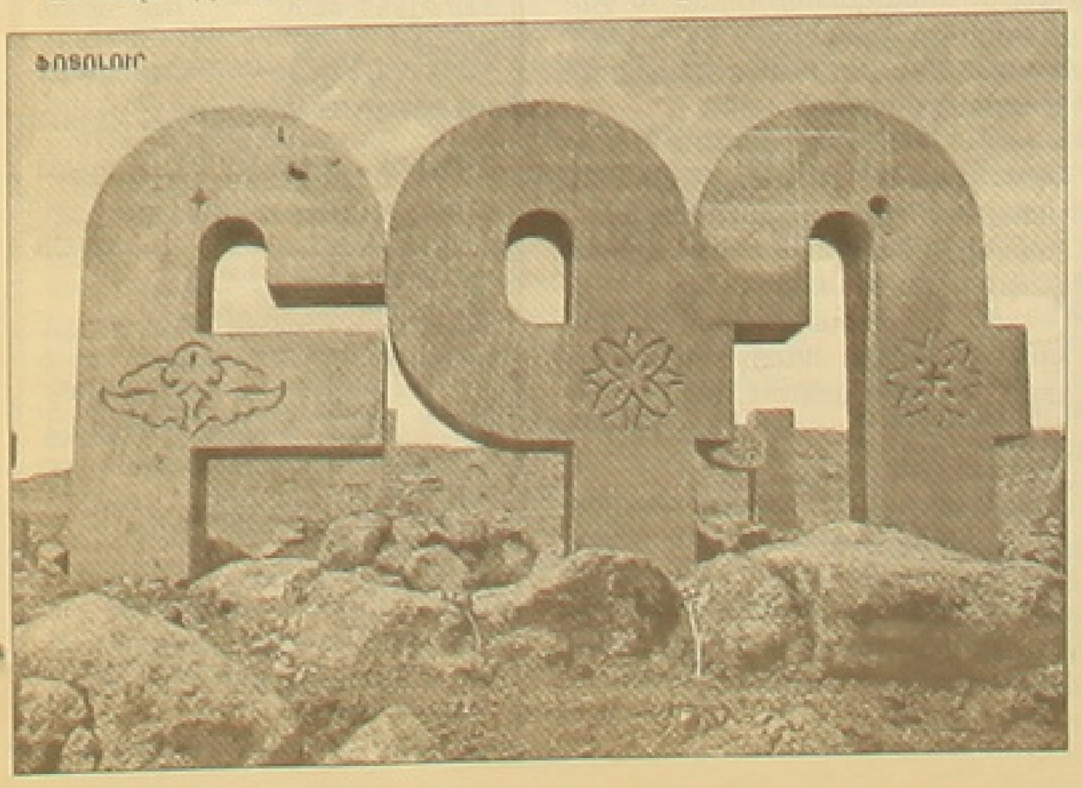

Սպասարկո՞ւմ են փոխանակման կետերը բիզնեսը

Նրանց ներկայացրած հաշվետվությունները տարակարծությունների տեղ չեն թողնում

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Տիգրան Մեծի պողոտայում մի քանի օր առաջ փոխանակման կետերի մեկժամյա գործադուլը մի շարք հարցականներ առաջացրեց: Դոլար-դրամ փոխարժեքի տատանումների մեջ Կենտրոնական բանկին եւ փոխանակման կետերին որպես փոխարժեքի հետ խաղացող մեկ կենտրոն դիտարկողների համար ակնհայտ դարձավ, որ դրանք ոչ միայն մեկ կենտրոն չեն, այլեւ լուրջ հակասություններ ունեն: Բացի այդ, քաղաքացիներից շատերին անորոշ մնաց, թե փոխանակման կետերն ընդունո՞ւմ են Կենտրոնական բանկի այն մեղադրանքը, ըստ որի նրանք սպասարկում են ոչ թե քաղաքացիներին, այլ ձեռնարկատերերին, ինչն օրենքով իրավունք չունեն կատարելու: Եվ վերջապես, առավել անհասկանալին շատերի համար այն էր, թե այդ հակամարտության մեջ ո՞վ էր արդար, ով անարդար: Սովորաբար, հակված լինելով յուրաքանչյուր դժգոհության մեղավոր կողմ պետական կառույցներին համարելու, մեկ-երկու ժամում փոխարժեքի կտրուկ եւ արհեստական տատանումների կամ մանր տարադրամի ու կոպիտ սպասարկման «քաղցրությունը» ճաշակած քաղաքացիներն այս անգամ ձեռնպահ էին մնում բողոքող արժութային դիլերներին աջակցելուց:

Տես էջ 3

«ՀՀ նախագահին թյուրիմացության մեջ են գցել»

Համոզված է Գուրգեն Արսենյանը

Խորհրդարանի դահլիճում երեկ տարբերաբար հայտնվող մեկ տասնյակը չանցնող պատգամավորները փորձեցին այս նստաշրջանի վերջին քառօրյայում աշխատանքային մթնոլորտ ապահովել նույնիսկ խիստ ելույթներով, որոնք մեղադրանքներ էլ էին ներառում:

«Հանրապետության նախագահը մշակույթի մասնագետ չէ: Նրան խաբել են, թյուրիմացության մեջ գցել: Այդ մարդիկ ոչ թե փախչելու, այլ պատասխան են տալու այն մարդկանց, ում խաբել են», այսպիսին է Գուրգեն Արսենյանի կտրական գնահատականը «Մշակութային արժեքների արտահանման եւ ներմուծման մասին» օրենքում լրացումներին վերաբերող ՀՀ նախագահի առաջարկության առնչությամբ: Իսկ առարկությունը մեկ ձեւակերպման կապակցությամբ է, որն, ըստ էության, արմատապես փոխում է օրենքի տրամաբանությունը: Խորհրդարանականներն առաջարկում են. «ՀՀ կառավարությունը հաստատում է վերջին 50 տարում նախորդող ժամանակահատվածում մահացած այն հեղինակների ցուցակը, որոնց ստեղծագործությունները ՀՀ-ում կարող են արտահանվել միայն մշակութային արժեքների արտահանման կամ ժամանակավոր արտահանման իրավունքի վկայագրի հիման վրա» ձեւակերպումը: Նախագահը գտնում է, որ հիշյալ օրենքով արդեն իսկ կանոնակարգված են վերջին 50 տարում նախորդող ժամանակահատվածի ստեղծագործությունների արտահանման հետ կապված հարաբերությունները եւ առաջարկում է վերը մեջբերված դրույթում «վերջին 50 տարում նախորդող ժամանակահատված» բառերը փոխարինել «վերջին 50 տարում» բառերով:

Ակնհայտ է, որ փոխվում է ոչ միայն ժամանակագրությունը, այլեւ մշակութային արժեք ստեղծած անձանց ողջ ցանկը: Բացի դա, կասկածի տակ է առնվում այդ անձանց ժառանգների հեղինակային իրավունքը: Նշված օրենքի քննարկումներին մեծապես մասնակցած պատգամավոր Գուրգեն Արսենյանը մասնանշելով, որ Հայաստանը միացել է Բեռնի կոնվենցիային, ընդգծեց, որ այն կարեւորում է մշակութային արժեք ստեղծած ժառանգների հեղինակային իրավունքները, եւ կարծիք հայտնեց, որ առաջարկվող լրացումը հակասում է կոնվենցիայի այդ դրույթին: Արսենյանին հուզում են նաեւ նշված հեղինակների ցանկը կազմելու չափանիշները եւ այդ ցանկը կազմող մասնագետների որակավորումը: Պատգամավորը խոսքը հասցեագրում էր հատկապես մշակույթի նախարարության ներկայացուցիչներին, որոնք այդ գործընթացի անմիջական իրականացնողն ու պատասխանատուն են:

Արսենյանը բացի օրենսդրի մտահոգությունից, արտահայտեց նաեւ կերպարվեստի արժեքավոր նմուշների հավաքածուի տիրոջ մտահոգությունը՝ ասելով, որ ինքն ավելի քան համոզված է, թե նախագահի առաջարկած փոփոխությունը պարզապես նպատակ ունի մշակութային արժեքների արտահանումն այլ նպատակներով իրականացնելու հնարավորություն ստեղծել: Այնուհետեւ պատգամավորն ուղիղ դժգոհություն հայտնեց գործադիր մարմնի աշխատակիցներից՝ պահանջելով, որ խորհրդարան գալուց առաջ բարի լինեն ծանոթանալ քննարկվող հարցին առնչվող բոլոր փաստաթղթերին, տվյալ դեպքում՝ Բեռնի կոնվենցիային:

Մշակույթի հարցերով ԱԺ մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանն էլ, ով, ի դեպ, հեղինակել է օրենքը, միացավ Արսենյանի դժգոհություններին՝ կապված մշակույթի նախարարության աշխատակիցների գործունեության հետ. «Առաջարկում եք մշակութային արժեքների անձնագրավորումը կատարել մեկ դարի կտրվածքով, հետո էլ ասում՝ դժվար է: Է՜ դժվար է, էդտեղ մի աշխատեք»: Պատգամավորի մյուս դժգոհությունները Հրանուշ Հակոբյանը չկիսեց եւ պարզաբանեց՝ ասելով, որ նախագահի առաջարկած փոփոխությունը որեւէ ստեղծագործողի ժառանգի իրավունքների ոտնահարում չի ենթադրում, քանի որ դրանք կարգավորվում են նաեւ քաղաքացիական օրենսգրքով եւ Բեռնի կոնվենցիայով: Իսկ փոփոխությունն, ըստ Հրանուշ Հակոբյանի, պետությանը հնարավորություն է տալիս տնօրինելու մշակույթի այն արժեքները, որոնք ստեղծագործողի ժառանգի ձեռքում չեն:

Այնուամենայնիվ, պատգամավոր եւ անհատ կոլեկցիոներ Գուրգեն Արսենյանը պնդեց, որ «մշակութային ամեն մի արժեքի օտարումը հենց ժառանգի գործն է եւ միայն մահվանից մեկ տարի անց, հունվարի 1-ից հաշված 50 տարի հետո (սա համարժեք է Բեռնի կոնվենցիայի պահանջին) դրանց տնօրինումը կարող է դառնալ պետության գործը»:

Ինչեւէ, ԱԺ մշակույթի հարցերով մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանը եւ մշակույթի փոխնախարար Գրիգոր Գյուրջյանը եզրակացրին, որ օրենքը հարկավոր է ընդունել ՀՀ նախագահի համար ընդունելի տեսքով:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Արտախորհրդարանական 8 ուժեր ստորագրել են համատեղ հայտարարություն

«Ժողովրդավարություն եւ աշխատանք», «Հզոր հայրենիք», «Արժանապատվություն», «Ազգային համաձայնություն», «Հայաստանի առաջադիմական միացյալ կոմունիստական», «Հայրենիք» կուսակցությունների ներկայացուցիչները ընտրական օրենսգրքում բարեփոխումներին նվիրված եռօրյա քննարկումից հետո հանդես են եկել համատեղ հայտարարությամբ, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Ցավոք, ինչպես սահմանադրական, այնպես էլ ընտրական օրենսգրքի բարեփոխումների գործընթացները չիրականացվեցին հասարակական համաձայնության մթնոլորտում, որը հնարավորություն կտար մեղմել առկա հակասությունները քաղաքական ուժերի մեջ»:

Հայտարարության մեջ նշվում է նաեւ, որ մայիսի 19-ին ԱԺ-ն 84 «կողմ» եւ 2 «դեմ» ձայներով (խորհրդարանական ընդդիմության կրավորական կեցվածքի պայմաններում) ամբողջությամբ ընդունել է ընտրական օրենսգրքի փոփոխությունների մի մասը, որը կուսակցությունների կարծիքով ներառում է առանցքային հանդիսացող ընտրական հանձնաժողովների ձեւավորման հարցը՝ մեկ անգամ եւս փաստելով, որ ո՛չ խորհրդարանական մեծամասնության, ո՛չ խորհրդարանական ընդդիմության գերխնդիրը վերարտադրվելն է:

Գ. Գ.

Ամանային տհաճություններ Ալիեւի համար

1-ին էջից

Ի դեպ, աշխարհի գերհզոր տերության ղեկավարը եւս կարծում է, որ Հարավային Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում սպասվում են մեծ քաղաքական փոփոխություններ: Անցած չորեքշաբթի օրը, ելույթ ունենալով Վաշինգտոնի Միջազգային հանրապետական ինստիտուտում, Ջորջ Բուշն ասել է, որ «Հարավային Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում մարդիկ փոփոխությունների հույս են փայփայում, որոնք լինելու են»: «Ողջ Մեծ Մերձավոր Արեւելքում մենք ականատեսն ենք մարդկանց նոր սերնդի կայացմանը, որոնց սրտերն այրվում են ազատությամբ, եւ նրանք ձեռք կբերեն ազատությունը», ԱՄՆ նախագահի խոսքերը մեջբերում է «Մեդիամաքսը»:

Բուշը հիշեցրել է վերջին 1,5 տարում Վրաստանում, Ուկրաինայում, Իրաքում, Կիրգիզիայում եւ Լիբանանում տեղի ունեցած իրադարձությունները: «Մենք դարձել ենք վարդագույն, նարնջագույն, մանուշակագույն, կակաչագույն եւ մայրու հեղափոխությունների ականատես, եւ սա միայն սկիզբն է», զգուշացրել է նա:

Ադրբեջանում հնարավոր հեղափոխական փոփոխությունների մասին վերջերս գրում են ադրբեջանական եւ միջազգային մամուլում: Ուշադրության կենտրոնում հենց Ադրբեջանն է, քանի որ ԱՊՀ տարածքում սպասվող ամենավաղ ընտրությունները տեղի են ունենալու հենց այնտեղ, իսկ գունավոր հեղափոխությունները հիմնականում լինում են հենց ընտրությունների ընթացքում: Ամերիկյան «Ստրաթֆոր» ռազմավարական կանխատեսումների կենտրոնը մեջբերում է Բաքվում ԱՄՆ դեսպան Ռինո Հարնիշի ապրիլի 4-ին արտահայտած այն խոսքերը, ըստ որի Բաքվի իշխանությունները պետք է ժողովրդավարության հարցում առաջընթաց արձանագրեն, եթե չեն ցանկանում դառնալ Արեւմուտքի աջակցություն ստացող «թավշյա հեղափոխությունների» ականատեսը:

Երկարաժամկետ կտրվածքով թերեւս Ադրբեջանի ժողովրդավարացումը «սպառնալիք» չէ Հայաստանի եւ ղարաբաղյան հարցի կարգավորման համար: Սակայն, մյուս կողմից, այսօր, քանի դեռ ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների եւ օրենքի իշխանության հարցերում խնդիրներ ունեն ե՛ւ Հայաստանը, ե՛ւ միջազգային հանրության կողմից չճանաչված ԼՂՀ-ն, կառավարման տոտալիտար հակումներով Ադրբեջանի ժողովրդավարացումն այնքան էլ ցանկալի չէ:

ՔԱՐԱԿԵՐՏ ԳՅՈՒՂ

«Ժողովուրդը դեռ սպասում է, թե ինչ է լինելու վերջում»

2003 թ. ամերիկահայ բարեգործ Կարո Արմենի հիմնադրած «Հայաստանի մանուկներ» բարեգործական հիմնադրամը (COAF) 2004 թ. սեպտեմբերից Արմավիրի մարզի Քարակերտ գյուղում իրականացնում է «Համայնքային զարգացման ինտեգրված» ծրագիր, որի նպատակն է խթանել գյուղի սոցիալ-տնտեսական առաջխաղացումը, լուծել բնակիչների անմիջական ու հրատապ կարիքները: Թե ինչ բաղադրիչներից է բաղկացած ծրագիրը (որն ավարտվելու է 2006 թ.) եւ ինչ աշխատանքներ են իրականացվել, **«Ազգն»** արդեն անդրադարձել է: Սակայն «Համայնքային զարգացման ինտեգրված» ծրագիրը, որն իրականացվում է ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի, ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության, Համաշխարհային բանկի ծրագրերի իրականացման գրասենյակի (ԾԻԳ), Կալիֆոռնիայի հայ ատամնաբույժների միության, Երեխաների առողջապահության պաշտպանման ասոցիացիայի, Շիրակի մրցունակության կենտրոնի եւ մի շարք այլ կազմակերպությունների հետ համագործակցությամբ եւ համաֆինանսավորմամբ, բավականին մեծածավալ է:

«Հայաստանի մանուկներ» հիմնադրամի նախագահ Կարո Արմենն այս օրերին Հայաստանում է եւ երեկ Քարակերտում ծանոթանում էր կատարված աշխատանքներին:

Հանդիպման առաջին փուլում Քարակերտի գյուղապետ Հարություն Հեքիմյանը ներկայացրեց գյուղի վիճակը, կատարված աշխատանքները: Ներկայացուցչական խումբը այցելեց թիվ 2 դպրոց եւ երկու մանկապարտեզներ, որտեղ վերանորոգման աշխատանքները շարունակվում էին, բժշկական ամբուլատորիա (վերջինն արդեն սպասարկում է բնակչությանը):

Դպրոցն ու մանկապարտեզները շահագործման կհանձնվեն սեպտեմբերին:

Կարո Արմենը եւ Նանի Օսկանյանը նաեւ 3 ամիս առաջ հիմնադրամի եւ Շիրակի մրցունակության կենտրոնի ջանքերով ստեղծված կահույքի արտադրամասի խորհրդանշական բացումն արեցին, որի ցուցանմուշներն արդեն պատրաստ էին ներկայացման: Խումբը առիթ ունեցավ տեսնելու ամբուլատորիայում կանանց եւ ապագա մայրերի համար կազմակերպված դասընթացները, որոնց շաբաթը երկու անգամ մասնակցում են գյուղի կանայք (80-100 հոգի):

Քարակերտի գյուղապետը նշեց, որ բնակչությունը հասկանում է, թե ինչ ներդրումներ են կատարվում, մասնակցում ու տեր է կանգնում այդ ծրագրերին. «Բայց կա նաեւ սպասողական վիճակ, ուզում են տեսնել, թե ինչ արդյունք է լինելու»:

Այցելությունից հետո հիմնադրամի նախագահ Կարո Արմենը նշեց, որ փոփոխությունները շատ են եւ միայն նյութական չեն: «Առաջին անգամ որ եկա, մարդիկ չէին ժպտում, հիմա ժպտում են, որովհետեւ ապրելու հույս կա, մենք նրանց տվել ենք ապրելու, կյանքը կառուցելու հնարավորություն, որի համար շատ ուրախ ենք», ավելացրեց բարեգործը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Համազգային շուրջպարը հետաքրքրել է բոմժերին

Ճամփորդել Ապարանում

Արագած լեռան շուրջը համաժողովրդական շուրջպարով ոգեւորվել են հատկապես Երեւանի թափառաշրջիկ, անտուն մարդիկ: Թաղապետարաններից տեղեկացանք, որ շուրջպարին մասնակցելու առաջին հայտերը նրանցից են ստացվել:

Դժվար է թափառաշրջիկների ակտիվությունը հայրենասիրական մղումներով բացատրել: Էրեբունի-Երեւան տոնակատարության շրջանակներում կազմակերպվող բերքի տոնի օրերին եւս նրանց պատվիրակությունը բազմամարդ էր:

«Բրաբիոն-Ֆլորա սերվիս»-ի, մեր օլիգարխների ու պատգամավորների փռելիք կմ-անոց սեղանների խաշլամայի ու հարիսայի հոտն է այնտեղ տանելու անօթեւաններին:

Իսկ միջին տարիքի թափառաշրջիկ Անահիտին հրապուրում է այլ բան. «Հազիվ առիթ է, ման կգամ: Տրանսպորտի փող որտեղի՞ց, որ տեսնեմ Ապարանը»:

Իսկ թե որքանով նրանց կհաջողվի «միասնականանալ» հասարակության ոչ միայն հարուստ, այլեւ [illegible] ունեցող շերտերի հետ՝ ձեռք-ձեռքի տված բռնելով, բոմժերին չի հետաքրքրում:

Կ. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221

Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483

Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353

Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Քաղաքաշինական խորհրդի կազմը ընդլայնվել է հասարակական կազմակերպությունների ներգրավումով, որտեսզի վերջիններս մասնակից լինեն կամ արգելակեն այն որոշումների իրականացումը, որոնց դեմ տարիներ պայքարում են: Այս մասին երեկ հայտարարեց Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ Սամվել Դանիելյանը: Նման որոշումը բավական հեռատես եւ իմաստուն է, եթե նկատի առնենք, որ Երեւանին առաջիկայում քաղաքաշինական նոր փորձություններ են սպասում:

Իսկ ընդհանրապես, քաղաքաշինական նոր հայտնագործությունը պատմաճարտարապետական հուշարձանները մեկ միասնական միջավայրում ներկայացնելն է: Իբրեւ այդպիսի միջավայրի տարբերակ առաջնադրվում է Հանրապետության փողոցի անունը: Երեւանի պատմական ճարտարապետության առանձին օբյեկտներն այստեղ կներկայացվեն մի հատվածում, ամբողջության մեջ դրանք մայրաքաղաքի ճարտարապետության որոշակի ժամանակագրություն կներկայացնեն: Թե որքանով իրագործելի կլինի այս գաղափարը եւ որքանով հրապույրիչ, խիստ կասկածելի է: Ճարտարապետական արժեք ներկայացնող հուշարձանների ներքին հարդարանքի մեջ գեղարվեստական արժեք ներկայացնող աշխատանքներ շատ կան, որոնք անխաթար վերականգնելու համար անցյալի մեծատաղանդ վարպետի ձեռքն ու միտքն է հարկավոր: Դրանց մեխանիկական վերականգնումը արժեքային կորուստ է նշանակելու: Դեռ հարց է, վերականգնելու ցանկություն կամ հնարավորություն կլինի՞: Այս իրողությունից խուսափելու համար որոշվել է նման արժեք ներկայացնող հուշարձան շենքերը տեղահան չանել:

Իսկ եթե հուշարձանների միջավայր-տարածքում հավաքվելու են գեղարվեստական նման արժեքներին ոչ այդքան մոտ, գեղագիտական նման մանրամասներով աչքի չընկնող կառույցներ, ապա հուշարձանների միատեղման գաղափարը զրկվում է իմաստից կամ էլ ժամանակային շերտերով Երեւանի պատմական ճարտարապետության պատկերը անխուսափելիորեն կիսատ-պռատ կներկայացվի:

Գլխավոր ու Հյուսիսային պողոտաներից զատ Երեւանը իրացվելիք դեռ բազում տարածքներ ունի, ինչպես Կոնդը՝ բազմաչարչար կենսագրությամբ ու խճճված հարցերով, Կոզեռնը, Գրիգոր Լուսավորչի պողոտայի հարակից տարածքը, Գինու կոմբինատի հետնամասը եւ «Ֆիրդուսանոցը» կամ նոր անվամբ՝ 30-րդ թաղամասը: Դրանց բոլորի կառուցապատման սխեմաները մշակվել են, քննարկվել: Առաջին պլանում Կոնդն է, եւ չի բացառվում, որ հին Երեւանի այս փոքրիկ կտորի կոլորիտային պատկերը չոչնչացնելու համար նախագծային առաջադրանքի լրացուցիչ մրցույթ հայտարարվի:

Երեւանում քաղաքաշինական խոշոր ծրագրեր են իրականացվում

Հուշարձանները տեղահան են արվելու

Արդեն ճշտվել է Գլխավոր պողոտայի կառուցապատման համապատկերը: Գլխավոր խնդիրն այս դեպքում եղել է արտգործնախարարության հետնամասում՝ Ամիրյան, Բուզանդի, Զաքյան փողոցների շրջանակում կառուցապատման տոկոսի, շենքերի հնարավոր հարկայնության որոշումը, քանի որ նոր բարձրացող շենքերը չպետք է խանգարեն հրապարակի բոլոր կետերից շենքերի հստակ ուրվագծմանը:

Գլխավոր պողոտայի կառուցապատվող հատվածում բավական բարդ է լինելու Երեւանի պատմաճարտարապետական՝ խմբային եւ միայնակ հուշարձանների ճակատագիրը: Դրանք գույքագրվում, հաշվառվում են, գնահատվում, տարբեր լոտերի սահմաններում՝ ամեն մեկի համար առանձին փաստաթղթեր են կազմվում: Դրանց մի մասը տեղում պահպանվող հուշարձաններ են, մյուս մասը ստիպված է լինելու փոխել բնակատեղին՝ ապամոնտաժվելով ու կրկին հավաքվելով: Արդեն նախագծային առաջադրանք կա Արամի փողոց թիվ 62 հուշարձան շենքի, Աբովյան 1/4 շենքի համար (սա արդեն Հյուսիսային պողոտայի վրա է):

Առաջին դեպքում ենթադրվում է, որ կառույցը կպահպանվի, երկրորդ դեպքում՝ կապամոնտաժվի եւ տեղում նորից կհավաքվի:

Երեւանի կիսակառույցները

Երեւանում շուրջ 1 տասնյակ գնված, վարձակալված կիսակառույցներ կան, որոնց լքված ու տխուր վիճակը պարզապես փչացնում է քաղաքի ընկալումը: Այս տարի որոշակի տեղաշարժ եղավ այն կիսակառույցների ճակատագրում, որոնք տեղավորված են հիմնականում քաղաքի կենտրոնական հատվածներում՝ Պուշկին-Տերյան փողոցների հատույթի շենքը, Հանրապետության փողոցի վրա «Սահակյանշին» կազմակերպության բազմահարկ շենքը, Կողբացի եւ Տերյան փողոցների հատույթում «Լեդա» կազմակերպության կառույցը եւ այլն: «Սակայն մի քանի կիսակառույցների գործը տեղից չի շարժվում: Խոսքը վերաբերում է մասնավորապես կայարանամերձ հրապարակի անավարտ հյուրանոցին, որի սեփականատերը տարածքի զարգացման պրոբլեմներ ունի: Կառույցը երկար տարիներ բաց երկնքի տակ է, անխնամ, եւ շինարարությունն այնքան է ձգձգվել, որ նախագիծն էլ արդեն ժամանակավրեպ է դարձել քաղաքի կառուցապատման նոր համապատկերում:

Իսկ «Սեւան» հյուրանոցի տեղում կառույցի նախագծային աշխատանքը դեռ նոր միտք ներկայացվի քաղաքաշինական խորհրդի քննարկմանը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«Նաիրին» ու «Դվինը» հին համով եւ նոր տեսքով ներկայացնում է «Պեռնո Ռիկար» ընկերությունը

Անգամ կոնյակ խմելու մշակույթի նրբերանգները որոշող-թելադրող Ֆրանսիայում նկատելի է վիսկի խմելու սովորության հիմնավորվելը: Կոնյակ խմելու մշակույթը վիսկի խմելու սովորությամբ է փոխարինվում նաեւ ողջ Եվրոպայում: Սակայն այս միտումը բոլորովին չի անհանգստացնում «Պեռնո Ռիկար» ընկերությանը, քանի որ Ամերիկայում եւ ասիական երկրներում հակառակ միտում է ընթանում: Եվ օրերս իր գոյության 30-ամյակը նշած ընկերությունը տեղեկացրեց, որ Երեւանի կոնյակի գործարանը նոր հոսքագծի տեղադրման շնորհիվ 25 տոկոսով բարձրացնելու է արտադրողականությունը, եւ այսօր այդ գործարանում արտադրանքի պահանջարկն Ուկրաինայում, Ռուսաստանի Դաշնությունում, Բելառուսում եւ այլ երկրներում այնքան մեծ է, որ ընկերությունը չի կարողանում շուկան ծածկել միաժամանակ: «Պեռնո Ռիկարը» մտադիր է շուկայի ընդլայնումն ուղղել առաջին հերթին դեպի Միացյալ Նահանգներ, որտեղ Երեւանի կոնյակի գործարանի արտադրանքի պահանջարկն առաջին հերթին ապահովում են նախկին խորհրդային տարածքից արտագաղթածները, եւ դրանով ապահովել արտադրանքի դուրսբերումն ԱՄՀ տարածքից: Բայց այսօր արդեն այդ ըմպելիքի սիրահարները ուակը ոչ թե աստղիկների քանակով, այլ նոր փաթեթավորմամբ եւ դասակարգման նոր համակարգով կարող են պարզել: Երեւանի կոնյակի գործարանի արտադրանքը բաժանվում է երեք դասի՝ սովորական 3-5 տարի հնությամբ, պրեմիում՝ 6-10 եւ սուպեր պրեմիում՝ 15-20:

Նոր փաթեթավորումն ու խմիչքի կարգերի նոր բաժանումն անդրադառնալու են նաեւ գնի վրա: Հայկական շուկայում գինն արդեն բարձրացել է 10 տոկոսով, նույնչափ բարձրանալու է նաեւ արտերկրում: Հայկական ավանդական «Նաիրի» ապրանքատեսակն արդեն իսկ խմիչքի սիրահարներին ներկայանում է նոր փաթեթավորմամբ (թափանցիկ ապակե շիշ, ավելի հեշտ բացվող խցան, նոր ձեւավորում), որը սակայն չի ներառում Արարատ լեռան պատկերը:

Օրերս նոր «Նաիրիի» շնորհանդեսը տեղի ունեցավ Երեւանում եւ հաջորդաբար այդ ապրանքատեսակը կներկայացվի Ռուսաստանում, Ուկրաինայում, Բելառուսում: Եկող տարի շրջանառության մեջ կդրվի «Դվին» ապրանքատեսակը՝ եւս նոր փաթեթավորմամբ, սուպեր պրեմիում կարգով: «Պեռնո Ռիկար» ընկերությունն այժմ խաղողի ընդունման երեք կետեր ունի Հայաստանում եւ մտադիր է բացել եւս մեկը Տավուշի մարզի Բերդ քաղաքում: Ընկերությունը ծրագրել է նաեւ մի քանի հեկտար խաղողի այգիների ձեռքբերում, որտեղ պետք է մշակվի բարձր բերքատվությամբ խաղողի մշակման եղանակ այդ գործով զբաղվող խաղողագործներին օգնելու նպատակով:

«Պեռնո Ռիկարի» ղեկավարները հավաստիացնելով, որ իրենք ողջունում են առողջ մրցակցությունը, Հայաստանում իրենց մրցակից համարեցին «Գրեյդ Վելի» ընկերությանը, ուկրաինական շուկայում տեղի արտադրանքն է մրցակցում հայկական կոնյակի հետ:

ՆՈՒՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Վերաձեւվում են» այգիների սահմանները

Հունիսի 1-ից կսկսվեն Կոմիտասի այգու պանթեոնի վերակառուցման շինարարական աշխատանքները: Ամբողջության մեջ այգին կիսավեր վիճակում է՝ ջարդված աստակցիոններով, կիսախարխուլ մանրամասներով: Սակայն խոսքը այգու վիճակի մասին չէ, այլ այստեղ եւս կանաչ հատվածների աստիճանական, հետեւողական ոչնչացման:

Երեւանի գլխավոր ճարտարապետն անդրադառնալով անցած շաբաթ պանթեոնի կանաչ գոտիների զավթման շուրջն առաջացած աղմուկին, ասաց. «Պանթեոնի վերակառուցման նախագիծը 1-2 տարի առաջ մշակել էր ճարտարապետ Ստեփան Քյուրքչյանը, եւ այժմ շարունակում են որդին ու դուստրը: Պանթեոնի հողային սահմանները ճշտված են: Տարածքը (ակումբ եւ ռեստորանային փոքրիկ կառույց), որ հատկացվել է այստեղ, նույնիսկ ճանապարհով այգուց առանձնացված է:

Կոմիտասի այգու տարածքում որեւէ հատկացում, որեւէ նախագծի համաձայնեցում եւ որեւէ կառույցի շինարարություն չեն իրականացնում: Այնտեղ կառուցվում է միայն դասարանի շենքը եւ խրամուղիներ են փորվում ոռոգման ցանցի համար»:

«Ազգը» հետաքրքրվեց, թե խորհրդարանի դիմաց, Պուշկինի այգում կառուցվող շինարարությունը նո՞ւյնպես օրինական է, ո՞ւմ թույլտվությամբ եւ ինչպե՞ս է կառուցվում: Մետաղական կոնստրուկցիաների լայն ծավալներով կիսակառույցն այստեղ ուղղակի պատառոտել է այգու կանաչ հատվածի մի հսկայական կտոր: Ճարտարապետի պատասխանը նույն տրամաբանության շարունակությունն էր. «Եվրոստան ույուտ» կազմակերպությանը պատկանող այդ կառույցը չի գտնվում Պուշկինի այգու սահմաններում: Պուշկինի այգու սահմանները ճշտված են, եւ ներկայում նույնպես այգու սահմանները վերակազմավորելու ծրագիր գոյություն ունի»:

Ակնհայտ է, որ այգիների սահմանների «ճշտման» այս նոր հնարքը կիրառվում է քաղաքաշինական պարտիզանական կանաչ տարածքների ոչնչացումը փաստաթղթային ձեւակերպումներով քողարկելու համար:

Կ. Դ.

Սղաստարկո՞ւմ են փոխանակման կետերը բիզնեսը

1-ին էջից

Ի՞նչ կարելի է ասել փոխանակողների դժգոհության միջոցառման եւ դրա հետ կապված հարցականների առնչությամբ: Նախ, ինչպես նշվեց վերեւում, համոզվելու համար, որ Կենտրոնական բանկն ու փոխանակման կետերը գտնվում են հակամարտության մեջ, բավական էր ներկա լինել փոխանակման կետերի ղեկավարների գործադուլին եւ լսել ԿԲ-ին ուղղված նրանց արտահայտությունները:

Սղաստարկում են փոխանակման կետերը բիզնեսը, թե՞ ոչ: Այսինքն, փոխանակումներ իրականացնո՞ւմ են գործարարների համար: Բնականաբար, այս հարցի ուղղակի պատասխանը չտրվեց: Փորձելով հերքել ստվերային տնտեսությունը սղաստարկելու մեղադրանքը, փոխանակողներն իրենց դժգոհությունների ժամանակ անուղղակիորեն հաստատեցին այդ փաստը: Նախ՝ նրանք ընդունեցին անցյալ տարվա դեկտեմբերին ԿԲ իրականացրած ստուգումների ժամանակ հայտնաբերված խախտումների առկայությունը, ճիշտ է, հերքելով ներկայումս խախտումներ կատարելու փաստը:

Արտարժույթի դիլերների հավաստմամբ, յուրաքանչյուր փոխանակման կետ «երկու-երեք ընտանիք է պահում»: Ակնհայտ է, որ եթե խոշորածավալ կանխիկ դրամաշրջանառություն չլինի, ապա ոչ միայն երկու-երեք ընտանիք չի կարող գոյատեւել մեկ փոխանակման կետի շնորհիվ, այլեւ այդ կետերից շատերը ինքնաբերաբար կդադարեին գործել: Հետեւաբար, փոխանակման կետերում եւ մասնավորապես Տիգրան Մեծի պողոտայի մի փոքր հատվածում առկա է մեծածավալ կանխիկ շրջանառություն: Արդյոք այդ պողոտայում գտնվող մոտ երեք տասնյակ (հիմա ավելի քիչ) փոխանակման կետերում միայն ֆիզիկական անձի՞նք են արտարժույթ փոխանակում: Դատելով ԿԲ նախագահի՝ մեր թերթին տված հարցազրույցում բերված այն փաստից, որ նվազագույնը 10 հազար դոլարի օրական մնացորդ էր մնում փոխանակման կետերում, որը չեն հերքում վերջիններս, պարզ է, որ ոչ:

Սակայն ասվածը հիմնավորելու համար մի կողմ դնենք ԿԲ նախագահի ասածը եւ անդրադառնանք հենց փոխանակման կետերի ներկայացրած հաշվետվություններին: Համաձայն վերջիններիս, Հայաստանում գործող մոտ 300 փոխանակման կետերը շաբաթական իրականացնում են 1,3 մլն դոլարի գործառնություններ: Այսինքն, նրանցից յուրաքանչյուրը շաբաթական փոխանակում է միջինը մոտ 4300 դոլարին համարժեք գումար: Նկատի ունենալով, որ արտարժույթի առքի եւ վաճառքի տարբերությունը տատանվում է մեկ-երկու տոկոսի սահմաններում, ապա ստացվում է, որ շաբաթական փոխանակման կետերի եկամուտը տատանվում է ընդամենը 43-86 դոլարի սահմաններում: Ամսական այդ ցուցանիշը կկազմի 172-344 դոլար, չհաշված հարկային պարտավորությունները, էլեկտրաէներգիայի վճարը եւ այլ ծախսերը: Նշանակում է, որ մաքուր շահույթը ավելի քիչ պետք է լինի: Մի՞թե այս հաշվարկների մասին չգիտեն փոխանակման կետերում, թե՞ հույսով են, որ դրանց տեղեկանալուց հետո դեռեւս կմնան միամիտներ, որոնք կհավատան փոխանակողների պնդումներին, թե իրենք բիզնեսը չեն սղաստարկում, եւ որ մեկ փոխանակման կետը երկու-երեք ընտանիք է պահում:

Վերոնշյալը, կարծում ենք, հնարավորություն կտա շարքային քաղաքացիներին ինքնուրույն պատասխանելու այն հարցին, թե որքանո՞վ են արդարացի փոխանակման կետերը: Ընդհանրապես, այստեղ հարկ է նշել Հայաստանում տարածված մի երեւույթի մասին՝ բողոքի միջոցառումներ անցկացնելը հանում պարտիզանի դաշտում գործունեության շարունակման: Հիշեցնենք, որ վերջին երկու տարում այդ մեթոդներով, ոչ առանց իշխանական բարձրագույն օղակում պաշտոնավարողների աջակցության, հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների տեղադրումից, հետեւաբար եւ հարկման դաշտից հաջողացրեցին զերծ մնալ տոնավաճառները:

Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե արդյոք փոխանակման կետերի փակումով ստվերային տնտեսության ու հատկապես խոշոր բիզնեսը ներկայացնողների դեմ հնարավոր կլինի՞ արդյունավետ պայքարել, ապա այստեղ լավատեսության համար հիմքեր չկան: Մասնավորապես խոշոր բիզնեսը կգտնի կանխիկ գործառնություններն այլ ճանապարհներով կատարելու այլ ձեւեր: Ընդ որում, դա կարվի ոչ թե օֆշորային գոտիներում արհեստական ընկերություններ ստեղծելով եւ դրանց վրա փոխանցումներ կատարելու ձեւով, ինչպես կարծիք էր հայտնել ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, այլ շատ ավելի հեշտ ճանապարհով՝ օգտագործելով բարձրագույն իշխանությունների հովանավորությունը: Օրինակ՝ ո՞վ կարող է մեր օլիգարխներից որեւէ մեկին հարցնել, թե որքան կանխիկ գումար է նա իր հետ տանում արտերկիր, եւ այդ չափը գերազանցո՞ւմ է օրենքով թույլատրված 10 հազար դոլարը: Եվ այն փաստը, որ համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) նկատմամբ հարկման ցուցանիշը մեր երկրում գրեթե չի աճում եւ 2004 թ. կազմել է ՀՆԱ ընդամենը 13,2 տոկոսը՝ 2003 թ. 13,1 տոկոսի դիմաց, արդեն խոսում է այն մասին, որ կառավարության կողմից ստվերային տնտեսության դեմ պայքար գրեթե չի տարվում:

Վերադառնալով փոխանակման կետերին, նշենք երեկ մեր թերթի աշխատակցի հետ կատարված դեպքի մասին: Տիգրան Մեծի պողոտայի փոխանակման կետերում հրաժարվեցին փոխանակել նրա 120 ռուսական ռուբլին, պատճառաբանելով, որ դա «մանր է»: Թերեւս մեկնաբանություններն ավելորդ են:

ԱԶԳ

Հոբելյան

Երկար ու արգասաբեր ուղի

Միխայել Գարեգինի Զալինյանի ծննդյան 75 եւ աշխատանքային գործունեության 55-ամյակի առիթով

Լրացավ ականավոր գիտնական, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ բնական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս, «ՍՍՀՄ գյուտարար» կրծքանշանակիր, ԽՍՀՄ գյուտարար, «Աշխատանքային արիության համար» մեդալակիր, «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» շքանշանակիր, Սոցիալիստական մրցության հաղթողի եռակի կրծքանշանակիր, «Անձնվեր աշխատանքի համար» եւ «Խ. Աբովյան»-ի անվան մեդալակիր, «Ժողովրդական կրթության գերազանցիկ» կրծքանշանակիր, «Ֆրիտյոֆ Նանսեն» ոսկյա հուշամեդալակիր, ՀՀ ճարտարագիտական ակադեմիայի ակադեմիական խորհրդական, բազմաթիվ այլ պարգեւների ու տիտղոսների արժանացած, Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտի բնական գիտությունների ամբիոնի երկարամյա վարիչ (1981-1997 թթ.) Միխայել Գարեգինի Զալինյանի ծննդյան 75 եւ գիտամանկավարժական գործունեության 55-ամյակը:

Գիտնական, որի անունը մոտ կես դար հնչում է աշխարհի բազմաթիվ երկրների գիտական շրջանակներում:

Մ. Գ. Զալինյանը ծնվել է 1930 թ. մայիսի 24-ին ՀԽՍՀ Ստեփանավանի շրջանի Ղզղալա (այժմ Տաշիրի շրջանի գ. Գետավան) գյուղում, չքավոր գյուղացու ընտանիքում: 1935 թ. ընտանիքով տեղափոխվում են Կիրովական, ուր 1947 թ. գերազանցությամբ ավարտում է թիվ 3 դպրոցը եւ նույն տարում էլ ընդունվում Երեւանի պետական համալսարանի քիմիական ֆակուլտետը, որը հաջողությամբ ավարտում է 1952 թ. եւ աշխատանքի է հրավիրվում համալսարանի օրգանական քիմիայի ամբիոնում որպես ավագ լաբորանտ:

Սկսվում է ինքնահաստատման, ինքնադրսեւորման երկար ու տառապալից ուղին, անձի անհատականության ձեւավորման ճանապարհը, որն անցնելու էր ոգեւորությունների ու հիասթափությունների, տառապանքների ու անվերջանալի սպասումների, երազանքների իրականացման, դժվարությունների հաղթահարման, անձնական երջանկության եւ հասարակական գործունեության ճանապարհով:

Մ. Զալինյանը մեկ տարի անց՝ 1953 թ., անցնում է լեկցիոն ասիստենտի, 1956 թ.՝ ասիստենտի պաշտոնի:

1952-1959 թթ. համատեղությամբ որպես քիմիայի ուսուցիչ է աշխատում Երեւանի թիվ 10 ռուսական բաներիս դպրոցում:

1951 թ. ընդունվում է ՍՄԿԿ շարքերը: Ուսանողական վերջին երկու տարիներին զուգահեռաբար աշխատել է ՀՀ ԳԱ քիմիայի ինստիտուտում:

1952 թվականից սկսած՝ ամբիոնի վարիչ պրոֆ. Մ. Դանղյանի ղեկավարությամբ Միխայել Զալինյանը Հայաստանում առաջին անգամ սկսում է հետազոտական աշխատանքներ լակտոնների սինթեզի ուղղությամբ: Հետազոտության առարկա է ընտրվում Երեւանի Կիրովի անվան կաուչուկի գործարանում արտադրական թափոն հանդիսացող 1.3- դիքլորբութեն- 2-ի հիմքի վրա ստացվող ալֆա-տեղակալված-դելտա-քլոր-գամմա-հեքսենաթթուների եւ պերթթուների փոխազդեցության ռեակցիայի ուսումնասիրությունը, որտեղ գիտնականին հաջողվում է մշակել տեղակալված գամմա-ացետիլ- բուտիրոլակտոնների ստացման մատչելի եղանակի օպտիմալ պայմաններ եւ ուսումնասիրել ստացված նյութերի քիմիական փոխարկումները: Արդյունքում բացահայտվում է Պրիլեժանի ռեակցիայի կիրառման մի նոր կարեւոր ուղղություն, որը հիմք է ծառայում ռեակցիան կիրառելու եւ տարածելու այլ՝ չհագեցած կարբոնաթթուների օրինակի վրա, իրականացնելով ֆունկցիոնալ խմբեր պարունակող նոր լակտոնների սինթեզ:

Այս աշխատանքների արդյունքները ամփոփվել են թեկնածուական ատենախոսության մեջ (1963 թ.): 1964 թ. Մ. Զալինյանն անցնում է ավագ դասախոսի պաշտոնի, իսկ 1965 թ. ստանում է դոցենտի գիտական կոչում: 1964-1967 եւ ապա 1980-1981 թվականներին Զալինյանը աշխատել է որպես ֆակուլտետի դեկանի տեղակալ:

Հայտնի է, որ շատ հայտնագործություններ դեռեւս հետազոտման գործընթացում արդեն կանխորոշվում են որպես պրակտիկայի համար պիտանի, նպատակաուղղվում են լուծելու ոչ միայն զուտ գիտական, այլեւ գործնականորեն կիրառելի խնդիրներ: Ընտրված ուղղությունը գիտնականին հմայում է հենց իր գործնական նշանակությամբ ու հեռանկարայնությամբ, քանի որ դեռեւս 1881 թվականին լակտոնային միացության առաջին ամենապարզագույն սինթեզը իրականացրել էր ռուս մեծ գիտնական Զայցեւը, ինչը եւ հնարավորություն էր տվել հետագայում բուսական, օրգանական աշխարհում հայտնաբերել բուժիչ հատկություններ ունեցող լակտոնային դասի նյութեր: Նման նյութերից է աչքի ծանր հիվանդություն գլաուկոմայի բուժման հիմնական դեղամիջոցը՝ մեր օրերում դեռեւս անփոխարինելի «պիլոկարպինը» եւ այլ դեղամիջոցներ:

Ահա թե ինչու Մ. Զալինյանը թեկնածուական ատենախոսությունից անմիջապես հետո արտակարգ եռանդով է շարունակում աշխատանքները նոր բազմաֆունկցիոնալ լակտոնային միացությունների սինթեզի մատչելի եղանակների մշակման ուղղությամբ: Այս անգամ գիտնականը, որպես ելային նյութեր է ընտրում տարբեր ալդեհիդո եւ կետոկարբոնաթթուների էսթերները եւ դրանց բրոմացման ռեակցիայի ուսումնասիրությունը: Այդ ռեակցիայի ընթացքի ուղղությունների նկատմամբ մինչ այդ կային հակասական կարծիքներ: Սակայն մանրակրկիտ ուսումնասիրության արդյունքում Մ. Զալինյանը հասնում է մի շարք օրինաչափությունների, ցույց տվել, որ ռեակցիան որոշակի պայմաններում կարելի է տանել ընտրողական ուղղվածությամբ: Նա մշակել է մեծ թվով ֆորմիլ, ացետիլ, բենզոիլ, կարբօքսի, օքսի, վինիլ, ֆլուրինիլ եւ այլ խմբեր պարունակող լակտոնային միացությունների սինթեզի ինքնատիպ եղանակներ, որոնցից յուրաքանչյուր խումբը դարձել է առանձին հետազոտությունների առարկա:

Հետագա տարիներին եւս նրա պրպտող միտքը սեւեռվեց լակտոնային շարքի կենսաբանորեն ակտիվ նոր միացությունների սինթեզի տեսական ու գործնական կարեւոր նշանակություն ունեցող, մինչ այդ նպատակային քննության առարկա չդարձած խնդիրների լուծման վրա:

Այդ տարիների ընթացքում նոր դեղամիջոցների որոնման եւ ֆիզիոլոգիական ակտիվության ու միացության քիմիական կառուցվածքների միջեւ եղած օրինաչափությունների հաստատման նպատակով Մ. Զալինյանը եւ աշխատակիցները պարբերաբար կատարել են նպատակաուղղված հետազոտություններ՝ լակտոնային միացությունների սինթեզի եւ դրանց փոխարկումների ուղղությամբ: Վերը նշված լակտոնային դասերի քիմիական փոխարկումների ճանապարհով մշակվել են լակտոնային օղակների եւ տարբեր հետերոցիկլիկ միացությունների համակցման ռեակցիաների օպտիմալ պայմաններ, ստացվել են բազմաթիվ միացություններ, որոնց շարքում բացահայտվել են ֆիզիոլոգիական ազդեցության լայն սպեկտրով օժտված մի շարք միացություններ. դրանց մի մասը՝ որպես ցավազրկող, հակաբորբոքային, հակաբակտերիալ, հակավիրուսային, քնաբեր, սրտանոթային, հակաալերգիկ, հակաստրեսային, հակացնցումային, հակախոցային եւ այլ հիվանդությունների բուժման միջոցներ անցել են խորացված փորձարկումներ ու պաշտպանվել են հեղինակային արտոնագրերով:

Աշխատանքների այս ամբողջ շարքն էլ ամփոփվել է Մ. Զալինյանի՝ «Ուսումնասիրություններ գամմա եւ դելտա-լակտոնների քիմիայի բնագավառում» դոկտորական ատենախոսության մեջ (1974 մայիս), որը համարվում է մեր իրականության մեջ լակտոնների քիմիայի բնագավառի հիմնարար աշխատանքներից մեկը: 1977 թ. գիտնականին շնորհվում է պրոֆեսորի կոչում:

Մ. Զալինյանը հինգ տասնամյակ ավյունով, եռանդով ու մեծ նվիրումով, չերկնչելով խոչընդոտներից ու դժվարություններից, չկրկնելով ուրիշներին ու չանցնելով տրորված ճանապարհով՝ դարձել է լակտոնային միացությունների հմուտ ուսումնասիրողներից մեկը աշխարհում: Դրա վկայությունն են նրա աշխատանքների նկատմամբ տարբեր երկրների (ԱՄՆ, ԳՖՀ, Անգլիա, Ավստրալիա, ՍՍՀՄ, Ֆրանսիա, Իտալիա, Ճապոնիա, Շվեդիա եւ այլն) դեղագործական, քիմիական կենտրոնների եւ գիտնականների, այդ թվում, նախկին Խորհրդային Միության հայտնի գիտնականների՝ Ռ. Հ. Շեռեյբերտի, Ռ. Վ. Լիբինզոնի, Ե. Լ. Պիդեմսկու, Լ. Ի. Ֆրեյդմանի, Ս. Ս. Զակսի, Ս. Ա. Զալեսովի, Գ. Վ. Կովալյովի, Է. Ֆ. Լավրեցկայայի, Ա. Ի. Տերեխինայի եւ ուրիշների ցուցաբերած հետաքրքրությունը եւ համագործակցության առաջարկները:

Մ. Զալինյանի աշխատանքները մեծ ուշադրության են արժանացել նաեւ աշխարհահռչակ այնպիսի գիտնականների կողմից, ինչպիսիք են Բեռլինի կենսաքիմիական ինստիտուտի դոկտոր Վ. Բարբարան, ԱՄՆ-ի Ֆլորիդայի նահանգի համալսարանի պրոֆեսոր Ռիչարդը, Ռոստոկի համալսարանի դոկտորներ Սպուգը եւ Վերհերսբառաենը, Լեյպցիգի համալսարանի պրոֆ. Վոլֆ Մեդին, Ավստրալիայի օրգանական քիմիայի ինստիտուտի պրոֆեսորներ Ցոնսոնը եւ Գ. Ոսբախը, Հարավսլավիայի Զագրեբի համալսարանի պրոֆ. Վլ. Ռապեկը, Ֆրանսիայի դեղագործական կենտրոնի դոկտոր Գյուրինգեսը, Լոնդոնից Ջորջ Թոմմանը, Պորտուգալիայի Գյուլբենկյանի անվան քիմիայի եւ կենսաբանության ինստիտուտի դոկտոր Բատիստան եւ ուրիշները: Ճապոնիան անգամ ցանկություն էր հայտնել գնելու հեղինակային արտոնագրերից մեկը, սակայն խորհրդային պետական վարչահրամայական համակարգի դանդաղկոտ գործունեության պատճառով գործընթացը շարունակություն չստացավ:

Վերջին տարիներին նրա եւ աշխատակիցների ուշադրությունը Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտում բեւեռված է եղել նաեւ պիրիմիդինների սինթեզի եւ դրանց կենսաբանական հատկությունների ուսումնասիրման վրա: Այդ շարքում բացահայտվել են նոր օրինաչափություններ եւ ֆիզիոլոգիական ակտիվության նոր ուղղություններ: Հետազոտությունների արդյունքներով պաշտպանվել են դոկտորական եւ թեկնածուական ատենախոսություններ: Ցավոք, 90-ականներին սկսված քաղաքական ու պետական ձեւափոխումները, պետական հովանավորության բացակայությունը հնարավորություն չտվեցին պրոֆեսոր Զալինյանին ավարտելու եւ կլինիկական ներդրման հասցնելու ձեռնարկած գործի որոշ արդյունքներ:

Միխայել Զալինյանը հեղինակ է 230 գիտական աշխատանքների, 65 գյուտարարությունների՝ հաստատված հեղինակային արտոնագրերով:

Այսօր Երեւանի պետական համալսարանի օրգանական քիմիայի ամբիոնը համարվում է լակտոնների քիմիայի ուսումնասիրությամբ զբաղվող կենտրոններից մեկը աշխարհում, որի վկայությունն է այդ բնագավառին նվիրված 5 դոկտորական եւ 30-ից ավելի թեկնածուական ատենախոսությունների պաշտպանությունը:

Պրոֆեսոր Մ. Զալինյանին հետաքրքրել եւ մտահոգել է ոչ միայն հիմնարար գիտությունը, այլեւ արդյունաբերությունը, նրա խնդիրները: 20 տարուց ավելի (1970-1992 թթ.) նա սերտ համագործակցության մեջ է եղել Հայաստանի արդյունաբերական ձեռնարկությունների ու կազմակերպությունների՝ քիմիական ռեակտիվների գործարանի, ձեթ-օճառ կոմբինատի, քիմիական ռեակտիվների, Կիրովականի պոլիմերային սոսինձների, ամինաթթուների սինթեզի տեխնոլոգիական ԳՀ ինստիտուտների եւ այլ կառույցների հետ: Ակտիվորեն մասնակցել է նրանց արտադրական խրթին հարցերի լուծմանը, լուրջ ներդրումներ է կատարել մի շարք արդյունաբերական նյութերի ստացման համար էկոլոգիապես մաքուր, անթափոն տեխնոլոգիական արտադրական եղանակների մշակման գործում, որն ապահովել է զգալի տնտեսական օգուտ:

Մ. Զալինյանը գիտնականի իր առաջնահերթ պարտքն ու պարտականությունն է համարում բարձրորակ մասնագետների պատրաստումը. շուրջ 30 տարի նա դասավանդել է պետական համալսարանում, իսկ 1981թ. առ այսօր՝ Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտում՝ ստանձնելով բնական գիտությունների ամբիոնի վարիչի (1981-1997 թթ.), ապա ամբիոնի պրոֆեսորի պաշտոնները:

Նրա դասախոսությունները միշտ էլ աչքի են ընկել գիտական բարձր մակարդակով, ներկայացնելու հիանալի ձիրքով, մանկավարժական վարպետությամբ, հանդես բերելով դասախոսին հատուկ հատկանիշներ:

Գիտամանկավարժական աշխատանքների ողջ ընթացքում Զալինյանին ունկնդրել են 3000-ից ավելի ուսանողներ: Նա դաստիարակել է տեսականորեն պատրաստված մասնագետների մի մեծ խումբ, որոնք այժմ աշխատում են հանրապետության շատ գիտական հիմնարկներում, արտադրական ձեռնարկություններում եւ պետական իշխանության տարբեր կառույցներում: Նա ղեկավարել է 100-ից ավելի քիմիկոս շրջանավարտների դիպլոմային աշխատանքները, իսկ նրա ղեկավարած ավելի քան 35 դիպլոմնիկներ, ասպիրանտներ, դիսերտանտներ դարձել են գիտության թեկնածուներ ու դոկտորներ:

Զալինյան գիտնական-մանկավարժն անտարբեր չի եղել նաեւ մատաղ սերնդի կրթության եւ դաստիարակության նկատմամբ. նա համեստորեն, առանց տրտունջի, 33 տարի անփոփոխ իրականացրել է դպրոցականների «Քիմիա» առարկայի քաղաքային եւ հանրապետական օլիմպիադաների աշխատանքների կազմակերպումն ու անցկացումը:

Ավելին, ունենալով ուսուցչական եւ մանկավարժական հարուստ փորձ, քաջածանոթ լինելով դպրոցական կյանքին, քիմիայի ծրագրերին ու դասագրքերին, ինչպես նաեւ ուսուցիչների առջեւ ծառացող դժվարություններին՝ Մ. Զալինյանը դրվատանքի արժանի գործ կատարեց դպրոցականների եւ երիտասարդության համար մայրենի լեզվով առաջին անգամ կազմելով «Քիմիա. բուհ ընդունվողների համար» ձեռնարկն իր 3 հրատարակություններով (1967 թ., 1968 թ., 1974 թ.): Զգալով մայրենի լեզվով գրքերի պակասը՝ 2003 թ. իր միջոցներով իրականացրեց գրքի լրամշակված՝ 4-րդ հրատարակությունը եւ շուրջ 80 օրինակ նվիրեց ՀՀ ազգային գրադարանին, Երեւանի, Գյումրու, Վանաձորի, Աբովյանի, Արմավիրի, Իջեւանի, Հրազդանի, Էջմիածնի, Վարդենիսի եւ այլ դպրոցների ուսուցիչներին:

Այսօր էլ նա իր աշխատասիրությունը, գիտելիքները, անսպառ եռանդն ու ավյունը նվիրաբերում է երիտասարդ սերնդին եւ ուսուցիչներին՝ նրանց համար պատրաստելով նոր գրքեր, ձեռնարկներ, ուսումնամեթոդական նյութեր:

Մ. Զալինյանը գիտամանկավարժական գործունեությանը զուգահեռ ծավալել է նաեւ հասարակական բազմաթիվ աշխատանքներ: Տարիներ շարունակ ղեկավարել է կոմերիտական, կուսակցական աշխատանքներ, եղել է տարբեր գիտամեթոդական, գիտական, գիտական կոչումներ շնորհող խորհուրդների անդամ:

Կասկածից վեր է, որ գիտնականի համար կայուն է ոչ միայն նրա արտասովորությունը, այլեւ գիտական բարեխղճությունը, սկզբունքայնությունը, ուղղամտությունը, պատասխանատվության բարձր զգացումը, մարդկայնությունն ու քաղաքացիությունը: Ահա այն հատկանիշները, որոնցով Զալինյանն արժանացել է գործընկերների եւ ուսանողության սիրուն ու հարգանքին:

Ինստիտուտի ողջ կոլեկտիվը, ուսանողությունը, գիտական հասարակությունը սրտանց շնորհավորում են պրոֆեսոր Միխայել Գարեգինի Զալինյանի ծննդյան տարեդարձը, ցանկանում նրան քաջառողջություն, երկար տարիների առողջ ու աշխատանքային բեղուն կյանք:

Գ. Ե. ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ
ԵՊՏԻ ռեկտոր, դոկտոր, պրոֆեսոր
Կ. Գ. ՂՈՒԼՅԱՆ
ԵՊՏԻ բնական գիտությունների եւ տեխնոլոգիայի ամբիոնի վարիչ, դոցենտ

Իրանում նախագահի պաշտոնին հավակնում են վեց թեկնածուներ

Գլխավոր հավակնորդը Ռաֆսանջանին է

Հունիսի 17-ին Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում կայանալիք նախագահական ընտրություններին մասնակցելու են վեց թեկնածուներ: Նախագահի պաշտոնի հիմնական հավակնորդ է համարվում Ալի Աքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանին, որը երկրում նախագահել է 1989-1997 թթ.: Մյուս հինգ թեկնածուներն են. Թեհրանի քաղաքագլուխ Մահմուդ Ահմադինեջադը, Իրանի կրոնապետի խորհրդական Ալի Արդեշիր Լարիջանին, Նպատակահարմարության խորհրդի քարտուղար Մոհսեն Ռեզաին, ոստիկանության նախկին պետ Մոհամմադ Բաքըր Ղալիբաֆը եւ խորհրդարանի նախկին նախագահ Մեհդի Քյարուբին:

1979 թ. Իսլամական հեղափոխությունից հետո նախագահական այս ընտրություններն Իրանում 9-րդն են: Մասնակցության հայտ էին ներկայացրել ավելի քան 1000 թեկնածուներ, սակայն Պահապանների խորհուրդը միայն վեցի թեկնածությունն է նպատակահարմար գտել: 1997 թ. ընտրություններում հայտ ներկայացրած ավելի քան 200 թեկնածուներից ընտրություններին մասնակցեց միայն չորսը, իսկ 2001 թ.՝ ավելի քան 800-ից միայն տասը: Նախորդ երկու ընտրություններում էլ ակնհայտ առավելությամբ հաղթել է գործող նախագահ, բարեփոխական եւ չափավոր կղերական Մոհամմադ Խաթամին:

Նախագահի պաշտոնի հիմնական հավակնորդը Ռաֆսանջանին է, որը կրթություն է ստացել Ղոմ քաղաքում եւ դարձել այաթոլլահ Խոմեյնիի հավատարիմ հետեւորդը: Ըստ իրանական մամուլի որոշ հրապարակումների, Ռաֆսանջանիի թեկնածությունը չի ողջունել կրոնապետ Ալի Խամենեին, որի ձեռքում են փաստացի կենտրոնացված երկրի գործադիր եւ օրենսդիր իշխանությունները (2004 թ. խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքում Իրանն ունեցավ պահպանողական օրենսդիր մարմին):

1989 թ. նախագահ դառնալուց հետո Ռաֆսանջանին քայլեր ձեռնարկեց տնտեսության ազատականացման եւ ԱՄՆ-ի հետ հարաբերությունները կարգավորելու ուղղությամբ: Վերջերս «USA Today» օրաթերթին տված հարցազրույցում Ռաֆսանջանին ասել էր, որ անհրաժեշտ է վերականգնել Թեհրան-Վաշինգտոն հարաբերությունները: Ռաֆսանջանին ունի պրագմատիկ պահպանողականի համբավ եւ Իսլամական հեղափոխության 26 տարիներին միշտ էլ զբաղեցրել է բարձրագույն պաշտոններ եւ ունեցել վճռորոշ ազդեցություն պետության կարեւորագույն որոշումներում:

Իրանի բարեփոխականների թեկնածությունն ընտրություններում մասնակցելու է Մեհդի Քյարուբին, որը խորհրդարանի նախագահի պաշտոնը զբաղեցրել է 1990-1992 թթ. եւ 2000-2004 թթ.: Քյարուբին այժմ կրոնապետ Խամենեիի խորհրդականն է: Վերջերս «Աֆթաբի յազդ» թերթին Քյարուբին ասել է, որ Թեհրանը կարող է լավ հարաբերություններ ունենալ աշխարհի բոլոր երկրների հետ, բացառությամբ՝ Իսրայելի: Ինչ վերաբերում է ԱՄՆ-ին, ապա, ըստ նրա, եթե Վաշինգտոնը դադարեցնի իր թշնամական քաղաքականությունը, «ես դեմ չեմ լինի ԱՄՆ-ի հետ հարաբերություններին»:

Նախագահի մյուս չորս թեկնածուները պահպանողական թեւից են: Թեհրանի քաղաքագլուխ Մահմուդ Ահմադինեջադն ունի շարքային քաղաքացիների հետ շփվող գործչի համբավ, ինչը նրան դարձնում է ժողովրդական: Իրանի կրոնապետի խորհրդական Ալի Արդեշիր Լարիջանին ներկայացնում է պահպանողականների «ամենապահպանողական» թեւը: Վերջերս նա մտահոգություն էր հայտնել, որ ԱՄՆ-ը ցանկություն ունի բացել Թեհրանում իր դեսպանատունը եւ հորդորել էր իշխանություններին՝ լինել զգույշ:

43-ամյա Մոհամմադ Բաքըր Ղալիբաֆը եւ 51-ամյա Մոհսեն Ռեզաին երիտասարդ պահպանողականների համբավ ունեն: Նրանց երկուսի նախագահ ընտրվելու հավանականությունը փոքր է:

Իրանում նախագահի ինստիտուտը եւ խորհրդարանը լուրջ դերակատարություն չունեն երկրի ներքին եւ արտաքին քաղաքականության հարցերում: Իրականում Իսլամական Հանրապետության որոշումները կայացնում են բարձրաստիճան կրոնական գործիչները՝ ղեկավարությամբ կրոնապետ Ալի Խամենեիի: Ռաֆսանջանին նախագահ դառնալու դեպքում, ինչը շատ հավանական է, ավելի լուրջ ազդեցություն կունենա կարեւորագույն որոշումներում, հատկապես արտաքին քաղաքականության մեջ, քանի որ արդեն երկու անգամ նախագահի պաշտոն զբաղեցրած կրոնական եւ քաղաքական գործիչը լուրջ ազդեցություն ունի երկրում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱՄՆ Սենատը Մոսկվայից պահանջում է ներողություն խնդրել Մերձբալթիկայի օկուպացման համար

Միացյալ Նահանգների Սենատը ընդունել է հատուկ բանաձեւ, որով Ռուսաստանի կառավարությունից պահանջում է ընդունել Լատվիայի, Լիտվայի եւ Էստոնիայի «անօրինական օկուպացումն ու բռնակցումը» եւ ներողություն խնդրել բալթյան այդ երկրներից:

Սենատի քարտուղարության հաղորդման համաձայն, բանաձեւն ընդունվել է միաձայն: Փաստաթուղթն արտահայտում է «Կոնգրեսի կարծիքը», հանձնարարական բնույթ է կրում եւ ԱՄՆ նախագահի ստորագրության կարիքը չունի, նշում է ՌԻԱ գործակալությունը:

Բանաձեւի համահեղինակներն են մեկ հանրապետական եւ երկու դեմոկրատ սենատորներ: Փաստաթուղթը դեռ ապրիլի 13-ին 9 կոնգրեսականների ներկայացրած համանման բանաձեւի սենատական տարբերակն է: Այդ կոնգրեսականներից երկուսը՝ հանրապետական Ջոն Շիմկուսը եւ դեմոկրատ Դենիս Կուսինիչը, Կոնգրեսում 1997 թ. հիմնված «Մերձբալթյան խմբակցության» համանախագահներն են:

Բանաձեւում ընդգծվում է, որ 1940 թ. Էստոնիայի, Լատվիայի եւ Լիտվայի բռնակցումը «նախահարձակման փաստ էր, որն իրականացվել էր ինքնիշխան ժողովուրդների կամքին հակառակ»: ԱՄՆ-ն անօրինական է համարում երեք երկրների բռնակցումը, որը հանգեցրեց տառապանքների եւ աքսորի:

Եթե Ռուսաստանը ճանաչի բալթյան 3 հանրապետությունների անօրինական օկուպացման փաստը, ապա դա, ըստ սենատորների, կբարելավի այդ հանրապետությունների ու Ռուսաստանի հարաբերությունները եւ «կամրապնդի տարածաշրջանի կայունությունը»:

Աֆղանստանի նախագահը «չի ուզում պայքարել թմրադեղերի առեւտրի դեմ»

Աֆղանստանի նախագահ Համիդ Կարզայը երեկ Վաշինգտոն էր ժամանել նախագահ Ջորջ Բուշի հետ երկկողմ հարաբերություններին եւ Աֆղանստանի իրադրությանն առնչվող հարցերը քննարկելու: Այցի նախօրեին ամերիկացի պաշտոնական անձինք փչացրին Կարզայի տրամադրությունը՝ տեղեկատվության արտահոսք թույլ տալով մի գաղտնի փաստաթղթից:

Երեք էջանոց այդ փաստաթուղթը Քաբուլի ամերիկյան դեսպանությունը պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայսին էր ուղարկել մայիսի 13-ին: CNN հեռուստաընկերության տվյալներով, գաղտնի փաստաթղթում նշվում է, որ Աֆղանստանի նահանգային պաշտոնյաները եւ գյուղապետները խոչընդոտում են կակաչի դաշտերի ոչնչացմանը, իսկ կենտրոնական իշխանությունները, այդ թվում նախագահ Կարզայը, նախընտրում են չմիջամտել: «Թեեւ նախագահին լավ հայտնի են կակաչի դաշտերի ոչնչացման ծրագրի իրականացման դժվարությունները, նա չի ուզում թմրադեղերի առեւտրի դեմ լրջորեն պայքարել նույնիսկ սեփական՝ Ղանդահարի նահանգում», ընդգծվում է փաստաթղթում:

Ամերիկացի դիվանագետների խոսքերով, բրիտանացի զինծառայողները նույնպես խանգարում են հակաթմրադեղային ծրագրի իրականացմանը, քանի որ շրջում են ծրագրով չնախատեսված դաշտերում եւ հրաժարվում են տեղափոխվել այլ դաշտեր:

Համիդ Կարզայը մերժում է իրեն հասցեագրված մեղադրանքները: Նրա կարծիքով, թմրադեղերի առեւտրի կասեցման ծրագիրը ձախողվում է հենց ամերիկացիների եւ բրիտանացիների մեղքով: CNN-ին տված հարցազրույցում Կարզայն ասել է, թե «Աֆղանստանի կառավարությանը ենթակա տարածքում կակաչի դաշտերը փաստորեն ոչնչացված են»:

Պետդեպարտամենտը հրաժարվել է մեկնաբանել ամերիկյան լրատվամիջոցների մեղադրական հրապարակումները, իսկ բրիտանացի զինծառայողները Քաբուլում հայտարարել են, թե իրենք հիանալի հարաբերություններ ունեն ամերիկացի դաշնակիցների հետ:

Փաստական իրավիճակն այն է, որ 2001 թ. թալիբների վարչակարգի տապալումից հետո Աֆղանստանը խոշոր «նվաճումներ» է արձանագրել հերոինի առեւտրի ասպարեզում: Ներկայումս երկրի տնտեսության եկամուտների կեսն ստացվում է այդ վտանգավոր թմրանյութի մշակումից ու վաճառքից:

Հայ-եգիպտական բիզնես-ֆորում աշնանը

Եգիպտոսի վարչապետ Ահմեդ Նազիֆի հետ հանդիպման ժամանակ Եգիպտոսում ՀՀ նորանշանակ դեսպան Ռուբեն Կարապետյանը ներկայացրել է Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական վիճակը: Վարչապետը կարեւորել է երկկողմանի հանդիպումները եւ շեշտել այդ հարաբերությունների զարգացման անհրաժեշտությունը: Երկու կողմերը գոհունակություն են հայտնել աշնանը կայանալիք տնտեսական համագործակցության միջկառավարական հանդիպման եւ բիզնես-ֆորումի առնչությամբ:

Ընդդեմ Թուրքիայի անդամակցությանը Եվրոմիությանը

Եվրոպայի ասորական, հայկական եւ հունական ուղղափառ համայնքները համատեղ դիմում են ուղարկել Եվրոպական միության ղեկավարությանը՝ խնդրելով մերժել Թուրքիայի անդամակցությունը, որովհետեւ ներկայի իսլամական արմատական կառավարությամբ այդ երկիրը պատրաստ չէ եւ մանավանդ արժանի չէ դառնալու այդ հեղինակավոր միության անդամ:

Դիմումը, որի հեղինակը Նինոս Թոման է, զետեղվել է նաեւ համացանցային կայքէջում (www.petition online.com/turkeyeu), որտեղից ցանկացողները ստորագրեն:

Հ. Օ.

Եվրոսահմանադրությունը եւ ֆրանսահայերը

ՀԲԸՄ Ֆրանսիայի մասնաճյուղից ստացված տեղեկության համաձայն, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը (ՀԲԸՄ) եւ «Նուվել դ՛ Արմենի» հանդեսը Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպությունների համակարգիչ խորհրդի աջակցությամբ մայիսի 24-ին Փարիզի 9-րդ շրջանի քաղաքապետարանում կազմակերպում են բանավեճ: Այն նվիրված է եվրոսահմանադրության առթիվ մայիսի 29-ին Ֆրանսիայում կայանալիք հանրաքվեին: Գլխավոր բանախոսներն են քաղաքագետ, «Մեծ թուրքը» եւ «Վենետիկի հանրապետությունը» գրքերի հեղինակ Սիլվի Գուլարը եւ իրավաբան, Սորբոնի համալսարանի եվրոպական եւ միջազգային իրավունքի պրոֆեսոր Կասրին Քեսեջյանը:

Հանրաքվեից առաջ կազմակերպվող այս բանավեճը ֆրանսահայերի համար եվրոսահմանադրության դրական եւ բացասական կողմերը հրապարակավ քննարկելու վերջին հնարավորությունն է:

Մինչ հայերը հարաճուն ակնկալիքներ ունեն եվրոպական կառույցներից, Թուրքիան շարունակում է ժխտել Հայոց ցեղասպանությունը եւ առհասարակ հակահայ քաղաքականություն է վարում: Եվրոմիության պետությունները, սակայն, ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունների օրակարգում չեն դնում Ցեղասպանության ճանաչման հարցը, իբր չնկատելով համաեվրոպական արժեքների եւ թուրքական կառավարության դիրքորոշման բացահայտ հակասությունը:

Ինչ վերաբերում է ֆրանսիացիներին, նրանց մեջ եվրոսահմանադրության հակառակորդների թիվը, ըստ վերջին հարցումների, 51 տոկոսից փոքր-ինչ ավելի է:

Իրաքում առեւանգված ռումինացի եւ ռումինահայ լրագրողներն ազատ են արձակվել

Պաշտոնյաների ապանությունններ Բաղդադում

53 օր տեւած արգելափակումից հետո, մայիսի 22-ին Իրաքում ազատ են արձակվել ռումինացի 3 լրագրողները եւ նրանց արաբ ուղեկցորդը: Նրանց ազատման լուրը ցնծությամբ է ընդունվել Ռումինիայում: Ֆրանսպրեսը նշում է, որ Իրաքում, սակայն, մնում են տասնյակ օտար պատանդներ, այդ թվում հունվարի 5-ին առեւանգված ֆրանսիացի լրագրողուհի Ֆլորանս Օբնան եւ նրա իրաքցի ուղեկցորդ Հուսեյն Հանուն ալ Սաադին:

Ռումինիայի նախագահ Բրայան Բաշեսկուն լրագրողներին ներկայացուցիչներին հավաստիացրել է, թե երկրի արտաքին քաղաքականությունը չի փոխվելու: Նրա խոսքերով, պատանդների արձակման դիմաց որեւէ փրկագին չի վճարվել:

Երեք ռումինական օդուժի «Հերկուլես» ռազմափոխադրական ինքնաթիռով նախկին պատանդներին հասցրել են Բուխարեստ: «**Ազգը**» ժամանակին անդրադարձել էր 3 լրագրողների առեւանգմանը: Նրանցից երկուսը «Պրիմա» հեռուստաընկերության աշխատակիցներ են (լրագրողներ Մարիա Ժաննա Իոն եւ օպերատոր Սորին Միսկոչի): Երրորդը «Ռոմանիա լիբերա» թերթի թղթակից Էդուարդ Օհանեսյանն է: Մարտի 28-ին նրանց առեւանգել էին Բաղդադի արվարձաններից մեկում:

Առեւանգումն իրականացրել էին «Մուաղ իբն Ջաբալի բրիգադի» զինյալները, որոնք Ռումինիայի իշխանություններից պահանջել էին մինչեւ ապրիլի 27-ն Իրաքից դուրս բերել ռումինացի 860 զինծառայողներին՝ սպառնալով հակառակ դեպքում մահապատժի ենթարկել պատանդներին:

Միաժամանակ հաղորդվում է Իրաքում շարունակվող ահաբեկչությունների մասին: Կիրակի օրն աշխատավայրի ճանապարհին սպանվել է առեւտրի նախարարության հաշվարկային բաժնի պետ Ալի Մուսան: Անհայտ անձինք գնդակահարել են Մուսային եւ նրա վարորդին: Իսկ երեկ առավոտյան անհայտ մի անձնավորություն Բաղդադում գնդակահարել է վարչապետի խորհրդական Վայել ալ Ռուբայիին եւ նրա վարորդին:

Ոստիկանական տվյալներով, Իրաքի հյուսիսում Քրդստանի հայրենասիրական միության ղեկավարներից մեկի ավտոմեքենաների շարասյան անցման պահին պայթեցվել է ականված ավտոմեքենա: Զոհվել են 5 եւ վիրավորվել 18 անձինք: Քուրդ ղեկավարը չի տուժել:

Պ. Ք.

Գրողների միության նախագահի միաձայն ընտրությունը

ՀԳՄ XIV համագումարի երկրորդ օրն աննախադեպ հաջող ընթացք ունեցավ: Այս միջավայրին անհարիր զարմանալի հանդարտություն ու հանգստություն էր տիրում, առանց ավելորդ կրքերի ու հուզումների: Մինչ նախագահի եւ վարչության անդամների ընտրությունը, եղան ելույթներ, որոնք հիմնականում դրվատանք արտահայտեցին նախագահի գործունեության մասին եւ իրենց համակրանքը՝ Գրողների միության նախընթաց ղեկավարության նկատմամբ: Գրական հարցեր շոշափելուց զատ, անդրադարձ արվեց հասարակական կյանքին նույնպես, մասնավորապես օրախնդիր դարձած մշակութային օջախների նկատմամբ իրականացվող քաղաքականությանը: Ավիկ Իսահակյանն իր զայրույթն արտահայտեց մտավորական շերտի նկատմամբ սկսված լայնածավալ ջարդի առիթով, որ սպառնում է ոչ միայն զուտ մշակույթին, այլեւ մեր ազգային ինքնությանը, անդրադառնալով Ավ. Իսահակյանի արձանի շուրջ ծայր առած սրճարանային տոնավաճառներին, Իսահակյանի անվան գրադարանի շենքի, Պանթեոնի շուրջ ծավալվող առեւտրային գործարքներին եւ ամենամեծ խուճապ առաջացրած ու հույժ անբարոյական այն քայլին, որ փորձում են իրականացնել Ազգային պատկերասրահում՝ վերջինս «հարստացնելով ռեստորանախանութային» խայտառակ ավելցուկով:

Համագումարին իր ելույթով եւ կեցվածքով առանձնացավ արձակագիր Լեւոն Խեչոյանը, որն ըստ էության գրողական միջավայրի համահարթեցման դեմ էր եւ կարեւորեց գաղափարական համակիր գրողական նոր ասոցիացիայի գոյության անհրաժեշտությունը: Այս դիրքերից արտահայտվեց նաեւ բանաստեղծուհի Մարինե Պետրոսյանը, որ բանաստեղծական տարածքներում որոշել է բնակեցնել լեզվական ազատության շատ առօրյա իրողություններ:

ՀԳՄ նոր կանոնադրության քննարկմանը հետեւեց նախագահի եւ համապատասխան գրական սեկցիաների առաջադրած 51 անդամից բաղկացած վարչության ընտրությունները: Առաջարկված բաց ընտրությունների ընթացքում տառացիորեն 1-2 րոպեում ձայների 1 դեմով (Լեւոն Խեչոյան) նախագահ ընտրվեց Լեւոն Անանյանը, նմանապես բաց քվեարկությամբ ընտրվեց վարչության կազմը:

Կարծիքներ կային, թե այս դյուրընտրության պատճառը միության նախագահի պաշտոնի նկատմամբ հետաքրքրության նվազումն է կամ նախագահի գրող չլինելու հանգամանքը, սակայն կարելի է փաստել, որ Լեւոն Անանյանի հաջողությունն իր կազմակերպչական կարողությունների եւ մարդկանց հետ հարաբերություններ կառուցելու ճկունության մեջ է, որ հնարավորություն է տալիս ամենատարբեր նկարագրի, տաղանդի ու հայացքների տեր գրողների հետ հնարավորինս ներդաշն աշխատել: Եվ առհասարակ ստեղծագործական միությունները, գրողներինը եւս, կոչված են կազմակերպչական, սոցիալական, հրատարակչական հարցեր լուծելուն, տաղանդի, ստեղծագործական հարցերը դուրս են այս տիպի բուն ֆունկցիայից: Սակայն դա չի նշանակում, թե պետք է անտեսվեն գրական չափանիշները՝ համահարթեցման տխուր վիճակ ստեղծելով: Այս համատեքստում կարեւորվում է գրական մամուլի դերը, ինչպես է կատարվում ընտրությունը, այսօրվա գորշ միջակության ներկայացումը «Գրական թերթի» էջերում գրական կյանքի զարգացումը կասեցնում է: Այսօր տպագրության հնարավորության ազատությամբ, գրական խիստ չափանիշների անտեսման պարագայում ոչ միայն զուտ գրական ճաշակն է ոչնչանում, նաեւ արվեստի ճշմարիտ արժեքները:

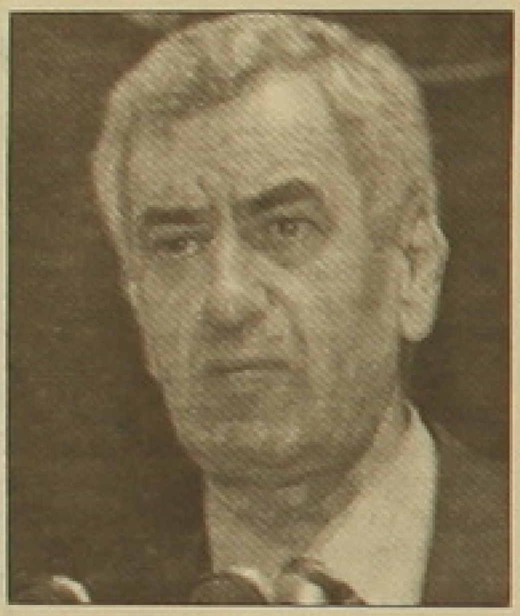

Գրական արտադրանքի որակից, չափանիշներից զատ, կարեւոր հարց է գրողի, որպես հասարակության ընտրյալ անհատի ակտիվության եւ նրա առաջադեմ ներգործության դերը հասարակության վրա: Նորընտիր նախագահ Լեւոն Անանյանի կարծիքով, գրողն իր ներքին արժանապատվությամբ, գրահրատարակչական գործունեությամբ եւ հասարակական դերի առումով կարծես թե վերականգնվել է, առաջիկա խնդիրը գրական մամուլի եւ գրաքննադատության միասնական աշխատանքով գրականության սանդղակը «քրիստոնեական վիճակի» բերելն է, նաեւ գրական գործընթացների մեջ ներգրավելը ինքնամեկուսացված, տաղանդավոր մարդկանց: Ինչ վերաբերում է Լեւոն Խեչոյանի ընդդիմադիր կեցվածքին, պրն Անանյանն այսպես արտահայտվեց. «Նրա ելույթը գնահատում եմ իբրեւ միությունում տեղի ունեցող պրոցեսներից անտեղյակ մարդու խոսքեր, եւ գնահատում եմ այդ անտեղյակությունը, որովհետեւ նա իր գիրքն է գրում: Ես այս տարիներին ստեղծել եմ հնարավորություններ եւ շատ ջանք եմ դրել, որ «Հր. Մաթեւոսյանի մրցանակը» բազմաթիվ հավակնորդների մեջ իրեն տրվի, 4 տարի առաջ առաջարկեցի քարտուղարի պաշտոնը, հրաժարվեց: Լեւոնը շարունակում է մնալ իմ ընկերը, սա գաղափարների պայքար է եւ այս հարցերը ես համարում եմ գրական էսթետիկայի խնդիրներ, որը կապ չունի մարդկային փոխհարաբերությունների հետ»:

Երեկ ՀԳՄ նորընտիր վարչության անդրանիկ նիստում ընտրվեցին ՀԳՄ նախագահություն եւ վարչության քարտուղարներ՝ Դավիթ Մուրադյան, Էդվարդ Միլիտոնյան, Հովհաննես Գրիգորյան:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Հասարակական ընդվզում թանգարանի «բաց ու դասական աճուրդի» դեմ

Էջմիածին քաղաքի գավառագիտական թանգարանը աճուրդի հանած եւ 3 մլն դրամով քաղաքապետարանի աշխատակից Արսեն Կարապետյանին վաճառած քաղաքապետ Հրաչյա Աբգարյանը ներկա չէր շաբաթ օրը թանգարանում հրավիրված հասարակական քննարկմանը: Նրա փոխարեն եկել էր փոխքաղաքապետ Ռուբեն Շարբաթյանը, որը եւ կրեց թանգարանի վաճառքի հետ կապված բոլոր հարցերին պատասխանելու ծանր բեռը: «Ինչո՞ւ թանգարանի տնօրեն Հասմիկ Հակոբյանին չեք տեղեկացրել աճուրդի մասին» հարցին նա պատասխանեց. «Մե՞նք գայինք ասեինք, աճուրդ ենք անում, եկեք մասնակցե՞ք: Բաց ու դասական ձեւով աճուրդ ենք արել: Ո՞ւր էիք, գայիք մասնակցեիք: Այս ամենը անձնական հավակնությունների հետեւանք է: Ճիշտ է, թանգարանի տնօրենը անգնահատելի աշխատանք է կատարել, բայց դա չի նշանակում, որ նա թանգարանին պետք է նայի սեփականատիրոջ աչքերով: Մենք միշտ լսել ենք, որ թանգարանի վիճակը վատ է», ասաց նա:

Թե՛ նախկին, թե՛ ներկայիս քաղաքապետները ոչ մի անգամ թանգարան չեն այցելել, լսել են, որ վիճակը վատ է ու որոշել են վաճառել, նախկինի սկսած գործը գլուխ է բերել գործող քաղաքապետը:

Քննարկվող խնդրին քաջատեղյակ հասարակական 3 կազմակերպությունների («Հելսինկյան կոմիտե», «Հոգեւոր Հայաստան», «Խոսքի ազատության պաշտպանության կոմիտե») գնահատմամբ կատարվածը թե՛ անօրինականություն է, թե՛ ազգային արժեքների ոտնահարում: «Ոչ ոք թող չփորձի այս հարցը քաղաքականացնել, սա քաղաքական ակցիա չէ, կամ որեւէ անձի քաղաքական հավակնությունների բավարարում: Մենք հասարակության շահերի պաշտպանն ենք, եւ պարտավոր ենք լսել նրա ձայնը», ասաց Աշոտ Մելիքյանը: Թանգարանի վաճառքը, ըստ իրենց, անօրինական է, որովհետեւ քաղաքապետարանը պարտավոր էր տեղեկացնել թանգարանի կոլեկտիվին սեփականաշնորհելու իր մտադրության մասին: Նոր տարածք տեղափոխվելու առաջարկները ընդունելի չեն եղել, որովհետեւ ներկայիս տարածքին՝ 700 քմ, թանգարանին առաջարկվել է ընդամենը 170 քմ:

Փոխքաղաքապետն ի վերջո ընդունեց, որ իրենց գործունեության մեջ եղել են թերացումներ, սակայն շարունակեց իր պնդումները. «Մեր գործունեության մեջ էլ կլինեն սխալներ, որոնք հարկավոր է շտկել: Շտկել այն առումով, որ թանգարանին հարկավոր են ավելի լավ պայմաններ: Մինչեւ այդ պայմանները չստեղծվեն, թանգարանը չի տեղափոխվի»:

Քաղաքապետը ընդունել է թանգարանի պատմազգագրական վերանվանելու Շարբաթյանի առաջարկը, միայն անհրաժեշտ է գումար ներդնել եւ ստեղծել նոր թանգարան, որովհետեւ. «Խեղճ տիկինը ամեն առավոտ կարպետներն ու գորգերը հանում ա, լվացքի պես փռում ա փողոցը, որ արեւ կպնի, նորից տանի դնի իրա տեղը: Կարծում եք քաղաքապետարանը միջոցներ չունի՞ թանգարանը վերանորոգելու, իհարկե ունի, բայց անօգուտ է, պետք են նոր ու լավ պայմաններ»: Իսկ առաջարկվող «լավ պայմանները» թանգարանի տնօրենը չի ընդունել, քանի որ առաջարկվող տարածքը մի քանի անգամ փոքր է եղել թանգարանի 700 քմ տարածքից:

Էջմիածնի «Գթության ակունք» հասարակական կազմակերպության նախագահ Սուսաննա Հարությունյանը խոսեց ոչ միայն թանգարանի, այլեւ չնչին գումարներով վաճառված գրադարանների տարածքների մասին:

«Բոլորը գիտեն, թե ո՞ւմ են վաճառվել այդ գրադարանները: Անպատժելիության մթնոլորտը հանգեցրեց նրան, որ գրադարաններ վաճառողները վաճառեցին նաեւ թանգարանը: Էջմիածնում այլեւս ազատ տեղ չկա, ամեն ինչ վաճառված է: Թանգարանը չպետք է տեղափոխվի, թող սա լինի մեր ժողովրդինը: Եթե մարդիկ կան, որոնք ձգտում են ոմանց հաճոյանալու համար այս գործը ավարտին հասցնել, չի լինելու, մնալու է իրենց կոկորդին», ասաց նա:

Տրամադրությունների շիկացումներով ուղեկցվող քննարկումը, կարելի է ասել, ավարտվեց լավատեսական հնչերանգով՝ գտնել լավագույն տարբերակը, անհրաժեշտության դեպքում որոշ հարցեր վերանայել, ստեղծել շահագրգիռ հասարակական կազմակերպություններից եւ անհատներից կազմված մի խումբ՝ քաղաքապետարանի հետ երկխոսություն սկսելու համար: «Ամեն ինչ հնարավոր է», համաձայնեց փոխքաղաքապետը, չէ՞ որ 3 ամսից քաղաքապետի ընտրություններ են:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Նոր գիրք Եղեռնի մասին

Ամբողջ հայ ժողովուրդը վերապրում է իր պատմության ամենաողբերգական էջերից մեկը՝ 1915 թ. ապրիլին տեղի ունեցած Մեծ եղեռնը, եւ նշում է այդ ոճրագործության 90-րդ տարելիցը:

«Ոսկան Երեւանցի» հրատարակչությունը ընթերցողին է հանձնում Երեւանի ճարտարապետության եւ շինարարության պետական համալսարանի հայոց լեզվի եւ մշակույթի ամբիոնի վարիչ Ռոբերտ Դավթյանի գիրքը՝ «Հայոց Մեծ եղեռնը հայ գրականության մեջ» խորագրով: Գրքում զետեղված ու լուսաբանված են հայ գրողների, հրապարակախոսների՝ Մեծ եղեռնին նվիրված գեղարվեստական ստեղծագործությունները: Գիրքը բաղկացած է «Եղեռնը հայ պոեզիայում», «Մեծ եղեռնը հայ գրողների արձակ ստեղծագործություններում» եւ «Եղեռնի նահատակ հայ մշակույթի գործիչները» բաժիններից:

Գրքի հեղինակ Ռ. Դավթյանն իր այս աշխատությամբ ներկայացնում է հայոց մեծ վիշտը գրականության աչքերով, այսինքն՝ հայ գրականության արձագանքն այդ ողբերգական իրադարձություններին: Հայ անվանի արձակագիրներն ու բանաստեղծներն այդ ցնցող իրադարձությունների ժամանակաշրջանում կրում են բազում տառապանքների կնիքը, բայց եւ արձագանքելով հարստացնում ազգային գրականությունը: Հատկապես պոեզիան հասցնում են աննախադեպ բարձրության: Մեծ եղեռնը դառնում է յուրաքանչյուր գրողի ու բանաստեղծի ստեղծագործության առանցքը՝ ականատեսի աչքերով: Հեղինակը հաջողապես ներկայացնում է անվանի բանաստեղծների ու գրողների՝ Սիամանթո, Հ. Թումանյան, Ռ. Սեւակ, Վ. Տերյան, Դ. Վարուժան, Հովհ. Շիրազ, Պ. Սեւակ եւ շատ ուրիշներ, որոնք ստեղծում են ազգային պոեզիա՝ պարուրված վիշտ ու թախիծով, հայ ժողովրդի պատմական ճակատագրի ազգային նկարագրի դրսեւմով:

Դեռեւս 1870-ական թվականներին Հայկական հարցը հայկական միջազգային դիվանագիտական շրջապտի մեջ է մտնում, եւ հայ ժողովրդի մեջ արթնացնում է ազատագրական պայքարի գաղափարը: Այդ գաղափարի կրողներից է Սիամանթոն՝ Ատոմ Յարճանյանը, որն իր ձայնն է բարձրացնում արդարության համար մղվող պայքարում:

Գրքում բերված է նաեւ անմահ Թումանյանի հետեւյալ խոսքը. «**Ես առաջ եմ գալի... մի արյունոտ հողից, մի անօրինակ զարհուրելի պատմությունից, մի հոշոտված ժողովրդից**»:

Ահա ինչպիսի ողբերգական վիճակում է եղել հայ ժողովուրդն այդ ժամանակահատվածում:

Ռ. Դավթյանի «Հայոց Մեծ եղեռնը հայ գրականության մեջ» գիրքը մեր ոգեկոչմանը եղեռնի 90-րդ տարելիցին համահունչ է:

Հեղինակը գրականագետի ու պատմաբանի տաղանդով ու մեծ հմտությամբ ընտրել է տարամոս հեղինակներ, եղեռնին նվիրված տիպական ստեղծագործություններ: Այն արժեքավոր ներդրում է եղեռնի պատմության մեջ: Նոր սերնդի համար ունի դաստիարակության մեծ նշանակություն՝ մեր սեւ էջերը պահելու հիշողության մեջ:

Գիրքն ունի ճիշտ, լավատեսական ավարտ՝ Սիլվա Կապուտիկյանի տողերով: Պետք է հիշել մեր պատմության սեւ էջերը, բայց առաջ նայել, վերապրել ու վեր բարձրանալ, հարատեւել:

Ռ. Դավթյանը գրքում մեջբերում է անգլիացի պատմաբան ու լրագրող Էմիլ Դիլոնի՝ հայ ժողովրդին վերաբերող հետեւյալ տողերը. «Հայերը լավատես են այնպիսի իրադարձություններում, որոնք հուսահատության կմատնեն ում ասես... Հայ ժողովրդի զավակներն այն նյութն են, որից պատմությունը կերտում է իր նահատակներին ու հերոսներին...»:

Օ. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հայկական ճարտարապետության ցուցահանդես Շվեդիայում

Շվեդիայի հայկական ասոցիացիաների միության (ՇՀԱՄՄ), հայկական եկեղեցու եւ այլ մշակութային կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ Շվեդիայի երկրորդ քաղաք Գոթենբերգում մայիսի 10-13-ը գործել է «Հայկական ճարտարապետության ժառանգությունը Հարավային Կովկասում» խորագրով ցուցահանդեսը՝ նվիրված Մեծ եղեռնի 90-ամյակին: Ցուցահանդեսի ուշադրության կենտրոնում են եղել Թուրքիայի տարածքում սփռված հայկական ճարտարապետական հուշակոթողները, որոնց մեծ մասը նույնպես ենթարկվել է ոչնչացման 1915-ին եւ հետագա տարիներին: Նպատակը եվրոպացիներին ցույց տալն է, թե ինչպիսի երկիր է ցանկանում եվրոպական համայնքի անդամ դառնալ: Ըստ այդ առթիվ հրապարակված մամուլի հաղորդագրության, բացման արարողությանը բացի հայերից, ներկա են եղել Շվեդիայի տեղական իշխանությունների, կաթոլիկ, ուղղափառ եւ սերբիական եկեղեցիների ներկայացուցիչները: Գեւորգ Արքինի եւ Գոթենբերգի հայերի ներկայացուցիչ Քերքին Հակոբյանի խոսքերից հետո ելույթ է ունեցել օրերս հրատարակված «Թրի տարին» գրքի հեղինակ Պերի Բենգտսոնը, [illegible]

Ցուցահանդեսը, որի կազմակերպմանն օժանդակել են նաեւ «Եվրոպայի հայերի ասամբլեան», «Հայկական ճարտարապետության ուսումնասիրության կենտրոնը» եւ «Բիլդա» շվեդական կրթական կազմակերպությունը, նախ գործել է եվրախորհրդարանում, ապա Օսլոյում (Նորվեգիա), շվեդական այլ քաղաքներում եւ մայիսի վերջին նախատեսվում է անցկացնել Լատվիայի մայրաքաղաք Ռիգայում:

Հ. Օ.

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀՐ. ՂԱՓԼԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Մայիսի 29-ին, հունիսի 4-ին, 11-ին, 25-ին

Նոր ներկայացում

ՊԵՐՃ ԶԵՅԹՈՒՆՑՅԱՆ

«ԿԱՆԳ ԱՌ, ԵՐԿՐԱԳՈՒՆԴ»

(Տրագիկոմեդիա երկու գործողությամբ)

Բեմադրության հեղինակ եւ բեմադրիչ՝ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

Նկարիչ՝ ԿԱՐԵՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Գլխավոր դերում՝ ՀՀ ժող. արտիստ ԳՈՒԺ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Ներկայացման հովանավոր՝ ՀՀ վարչապետ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար՝ ՀՀ ժողովրդական արտիստ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

Արմեն Նազարյանն ուժեղագույնն է Եվրոպայում

Ռոտերդամում անցկացված ձյուդոյի Եվրոպայի հերթական առաջնությունում գերազանց հանդես եկավ հայ ձյուդոիստ Արմեն Նազարյանը: 60 կգ քաշային կարգում Եվրոպայի առաջնությունների կրկնակի բրոնզե մրցանակակիր Արմեն Նազարյանը հաղթելով իր բոլոր մրցակիցներին, հռչակվեց հին աշխարհամասի չեմպիոն: Նախնական փուլում Արմենը հինգ ձյուդոիստների հետ ընդգրկված էր «A» խմբում: Առաջին գոտեմարտը Արմենն անցկացրեց շվեդ ձյուդոիստ Պոնտուս Հյերմի հետ: Հայ մարզիկը շահեց գոտեմարտը եւ մտավ հաջորդ փուլ, որտեղ նրա մրցակիցը հոլանդացի Ռուբեն Հոյկենսն էր: Արմենն այդ գոտեմարտում եւ գերազանցեց մրցակցին: Իր հնարքները Նազարյանը դրսեւորեց նաեւ պորտուգալացի Ժոաո Կարդոսոյի հետ գոտեմարտում: Այդ հաղթանակի շնորհիվ Արմեն Նազարյանը դարձավ «A» խմբի հաղթող:

Մյուս երեք խմբերի հաղթողների՝ հույն Լավրենտիս Ալեքսանիդիսի, ավստրիացի Լյուդվիգ Պայշերի եւ բելառուսցի Սեդրիկ Տայմանսի հետ Արմեն Նազարյանը մտավ եզրափակիչ փուլ, որտեղ պետք է շարունակեր պայքարը մեդալների համար: Այստեղ էլ հայ ձյուդոիստն իրեն գերազանց դրսեւորեց: Հաջորդաբար հաղթելով Ալեքսանիդիսին եւ Պայշերին, Արմենը 60 կգ քաշային կարգում կանգնեց պատվո պատվանդանի ամենավերին աստիճանին՝ առաջին անգամ նվաճելով Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը:

Ռոտերդամում տատամի դուրս եկան Հայաստանի եւս երեք ներկայացուցիչներ: Էդգար Օհանյանը (66 կգ), Կարեն Մկրտչյանը (73 կգ) եւ Արթուր Գասպարյանը (100 կգ) 2-ական գոտեմարտ անցկացրին ու պարտություններ կրելով, դուրս մնացին հետագա պայքարից: Քաշային մյուս կարգերում Եվրոպայի չեմպիոններ հռչակվեցին Էլչին Իսմայլովը (Ադրբեջան, 66 կգ), Ակոս Բրաունը (Հունգարիա, 73 կգ), Օլե Բիսհոֆը (Գերմանիա, 81 կգ), Դավիթ Ալարզան (Իսպանիա, 90 կգ), Քրիստոֆեր Հումբերտը (Ֆրանսիա, 100 կգ) եւ Ալեքսանդր Միխայլինը (Ռուսաստան, գերծանր քաշ):

Հաղթանակ սկզբունքային մրցավեճում

Երկու հանդիպումներով մեկնարկեց ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 7-րդ տուրը: Մեծ հետաքրքրություն էր ներկայացնում Ոսկեհատում «Լեռնագործի» եւ «Լեռնային Արցախի» սկզբունքային մրցավեճը: Երկու թիմերն էլ անհաջող են հանդես գալիս առաջնությունում՝ տեղ զբաղեցնելով աղյուսակի ստորին հորիզոնականներում: «Լեռնային Արցախը» հինգ անընդմեջ պարտություն էր կրել եւ, ինչպես ասում են, այլեւս նահանջելու տեղ չուներ: Սակայն միայն մրցաշարային իրավիճակը չէր, որ սկզբունքային էր դարձրել երկու թիմերի մրցավեճը: Բանն այն է, որ հանգամանքների բերումով երկու թիմերում հանդես եկող մի շարք ֆուտբոլիստներ անցյալ տարի խաղում էին մեկ թիմում՝ «Արարատում»: Սակայն այսօր ճակատագրի բերումով «Արարատը» մասնատվել եւ փաստորեն վերածվել է երկու թիմի:

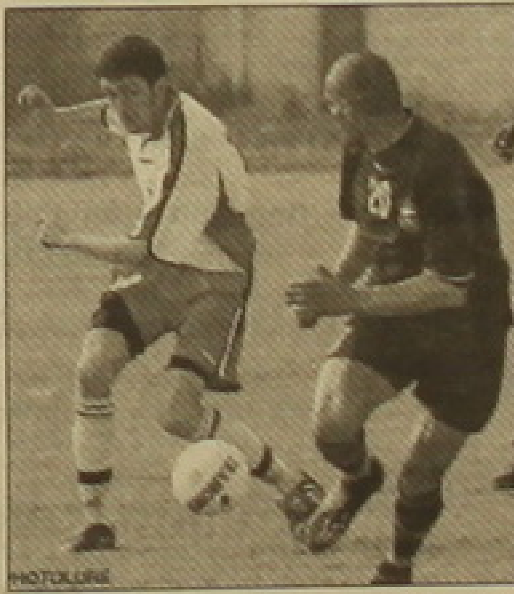

Ինչպես եւ սպասվում էր, հանդիպումն անցավ անհաշտ մրցակցությունում: Առաջին խաղակեսում երկու թիմերն էլ 2-ական անգամ սպառնացին դարպասներին: «Լեռնային Արցախից» Էդգար Սաֆարյանի գլխի հարվածից հետո գնդակը հետ մղվեց դարպասի հորիզոնական ձողից, իսկ Արթուր Մինասյանի հարվածը նպատակային դիրքից եզր ուղարկվեց: Դաշտի տերերից երկու անգամ դարպասին սպառնաց Բադրեն Ուզունհերը, սակայն ապարդյուն:

Ընդմիջումից հետո «Լեռնային Արցախը» հասավ հաջողության: 49-րդ րոպեին անկյունայինի խաղարկումից հետո Սաֆարյանը մոտ տարածությունից բացեց հաշիվը: 6 րոպե անց Եսայան-Մինասյան-Ռենատո եռանկյուն կոմբինացիան նոր հաջողություն բերեց «Լեռնային Արցախին»: Բաց թողած գոլերից հետո դաշտի տերերը մեծ ջանքեր ներդրեցին պարտությունից խույս տալու համար, սակայն դա նրանց չհաջողվեց: Մի քանի դրվագներում իրեն հիանալի դրսեւորեց հյուրերի դարպասապահ Արթուր Ավագյանը: Եվ այսպես, «Լեռնային Արցախը» հաղթեց 2-0 հաշվով եւ հեռացավ վտանգավոր գոտուց:

Աբովյանում «Դինամո-Զենիթի» եւ «Բանանցի» մրցավեճում հաշիվն այդպես էլ չբացվեց: Թեեւ 53-րդ րոպեից «Բանանցը» խաղում էր 10 հոգով (դաշտից հեռացվել էր Արտյոմ Եղիանովը), սակայն դինամոյականներին չհաջողվեց իրացնել թվային առավելությունը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	6	5	1	0	15-4	16
2. Բանանց	6	4	1	1	8-7	13
3. Միկա	5	3	1	1	7-4	10
4. Կիլիկիա	5	2	1	2	9-6	7
5. Էսթ-Կոստայ	6	1	4	1	6-6	7
6. Լ. Արցախ	7	2	0	5	11-13	6
7. Դին.-Զենիթ	6	1	2	3	7-9	5
8. Շիրակ	5	1	1	3	8-12	4
9. Լեռնագործ	6	1	1	4	2-12	4

Ռմբարկուները՝

Էդգար Մանուչարյան «Փյունիկ» 5
Կարեն Խաչատրյան «Շիրակ» 4
Սարգիս Մովսիսյան «Կիլիկիա» 3
Նշան Էրզրումյան «Կիլիկիա» 3
Ռենատո «Լ. Արցախ» 3
Արտյոմ Ադամյան «Միկա» 3
Վահե Թադեւոսյան «Բանանց» 3

Մովսիսյանն առայժմ «ավերում» է

Սարաեւոյի շախմատի մրցաշարում առայժմ անհաջող է հանդես գալիս Սերգեյ Մովսիսյանը: Առաջին տուրում Ալեքսեյ Շիրովին պարտվելուց հետո Մովսիսյանը ոչ-ոքի խաղաց Կոժուլի հետ, այնուհետեւ զիջեց Բոլոգանին: Եվ միայն 4-րդ տուրում հայ գրոսմայստերը անդրանիկ հաղթանակը տոնեց: 4 տուրից հետո Մովսիսյանը վաստակել է 1,5 միավոր: Իսկ առաջատարներն են Վիորել Բոլոգանն ու Իվան Սոկոլովը, որոնք վաստակել են 3-ական միավոր: 2,5 միավորով 3-րդ տեղում ուկրաինացի Պավել Էլյանովն է:

Լավագույն արդյունքը Թոփալովինն է

Բուլղարացի գրոսմայստեր Վեսելին Թոփալովի հաղթանակով ավարտվեց Սոֆիայի շախմատային մրցաշարը, որը ՖԻԴԵ-ի 20-րդ կարգի էր: Վեց ուժեղագույն շախմատիստների միջեւ երկու շրջանով անցկացված մրցաշարում Թոփալովը 10 հնարավորից վաստակեց 6,5 միավոր: Նա մրցաշարում միայն մեկ պարտություն կրեց՝ զիջելով Ռուսլան Պոնոմարյովին: Վերջինիս նկատմամբ 9-րդ տուրում տարած հաղթանակը գործնականում ապահովեց Թոփալովի ընդհանուր հաջողությունը մրցաշարում: Ավարտական տուրում Կրամնիկի հետ պարտիայում բուլղարացի գրոսմայստերին բավարարում էր նույնիսկ ոչ-ոքի արդյունքը: Սակայն Թոփալովն այդ պարտիայում էլ վերելքով խաղաց եւ հաղթանակով ավարտեց ելույթները: Իսկ ահա Կրամնիկի ելույթը Սոֆիայում անհաջող էր: Նա Մայքլ Ադամսի հետ 4 միավորով եզրափակեց աղյուսակը: Բայց քանի որ Ադամսը անձնական հանդիպումներում հաղթել էր Կրամնիկին, ուստի վերջին տեղը բաժին հասավ ռուսաստանցի գրոսմայստերին:

Երկրորդ տեղը 5,5 միավորով զբաղեցրեց Վիշվանաթան Անանդը: Առաջին շրջանում հնդիկ գրոսմայստերը բոլոր պարտիաներն ավարտել էր ոչ-ոքի: Երկրորդ շրջանում նա ավելի հաջող հանդես եկավ՝ հաղթելով Կրամնիկին եւ Ադամսին: 5-ական միավոր վաստակեցին Յուդիթ Պոլգարն ու Ռուսլան Պոնոմարյովը:

Պասարելան պաշտոնանկ արվեց

Արգենտինայի հավաքականի նախկին ավագ Դանիել Պասարելան ընդամենը երկու ամիս գլխավորեց բրազիլական «Կորինտիանս» ակումբը: Վերջին շրջանում թիմի կրած մի քանի խոշոր հաշվով պարտությունները Հարավային Ամերիկայի ամենահարուստ ակումբի ղեկավարությանը ստիպեցին հրաժարվել գլխավոր մարզչի ծառայություններից:

Պասարելայի հնարավոր հրաժարականի մասին լուրերը լրատվամիջոցները տարածեցին գավաթի խաղարկությունից թիմի դուրս մնալուց հետո: Բացի այդ, առաջնության երեք խաղում թիմը վաստակել էր ընդամենը մեկ միավոր: Համբերության բաժակը լցվեց, երբ «Կորինտիանսը» խոշոր հաշվով (1-5) պարտվեց իր մշտական հակառակորդ «Սան Պաուլոյին»: Պասարելան պաշտոնանկ արվեց, թեեւ այդ դեպքում ակումբը պարտավոր էր նրան 1,2 մլն դոլար փոխհատուցում վճարել: Հարկ է նշել, որ թիմին երկրպագում է Բրազիլիայի նախագահ Լուիս Ինասիու Լուլա դա Սիլվան: Գլխավոր մարզչի հիմնական թեկնածուն Էմերսոն Լեաոն է, որը «Սան Պաուլոյին» նահանգի չեմպիոն էր դարձրել, այնուհետեւ մարզել էր ճապոնական «Վիսել Կոբե» ակումբը:

Ըմբիշներն ավարտեցին մրցավեճը

«Կարեն Դեմիրճյան» մարզամշակութային կենտրոնում հունահռոմեական ոճի Հայաստանի առաջնության պարգեւները վիճարկեցին ըմբիշները: Քաշային 7 կարգերում կայացած գոտեմարտերին ընդհանուր առմամբ մասնակցեց 67 ըմբիշ: Նրանց մեջ քիչ թիվ չէին կազմում նաեւ մեր փորձառու եւ անվանի ըմբիշները: Օրինակ՝ 74 կգ քաշային կարգում իրեն հիանալի դրսեւորեց աշխարհի նախկին չեմպիոն Վաղինակ Գալստյանը, որը շահելով բոլոր գոտեմարտերը՝ կանգնեց պատվո պատվանդանի ամենավերին աստիճանին: Արժանի է հիշատակության նաեւ գյումրեցի Վահան Ջուհարյանի հաջողությունը: Նա չեմպիոն հռչակվեց 60 կգ քաշային կարգում:

Մյուս քաշային կարգերում հաղթողներ դարձան Ասատուր Խաչատրյանը (55 կգ), Արտակ Հարությունյանը (66 կգ), Արման Գեղամյանը (84 կգ), Ռոբերտ Պետրոսյանը (96 կգ) եւ գերծանր քաշային Սերոբ Մուրադյանը: Հայաստանի ավարտված առաջնությունը հնարավորություն ընձեռեց հավաքականի մարզիչներին կազմավորելու մեր ընտրանին, որը կնախապատրաստվի առաջիկա պատասխանատու մրցաշարերին:

Ռայկոնենի երկրորդ անընդմեջ հաղթանակը

Մոնտե Կառլոյում անցկացված «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի առաջնության 6-րդ փուլում կրկին ուժեղագույնը ֆինն Կիմի Ռայկոնենն էր, որը երկու շաբաթ առաջ հաղթող էր ճանաչվել Սան Մարինոյում: Նա մեկնարկից գլխավորեց ավտոմրցավազքը եւ արժանիորեն հաղթող ճանաչվեց: Դա ֆինն մարզիկի կենսագրությունում 4-րդ հաջողությունն էր: Գործող մարզիկներից բոլորից հաճախ՝ 83 անգամ աշխարհի առաջնությունների փուլերում հաղթող է ճանաչվել Միխայել Շումախերը: Իրենց հաշվին հաղթանակներ ունեն Դեյվիդ Կուլտհարդը (13), Ժակ Վիլնյովը (11), Ռուբենս Բարիկելլոն (9), Ռալֆ Շումախերը (6), Խուան Պաբլո Մոնտոյան (4) եւ Ֆեռնանդո Ալոնսոն (4):

Մոնտե Կառլոյում 2-րդ տեղը գրավեց Նիկ Խայդֆելդը: Միխայել Շումախերը վերջնագիծը հատեց 7-րդը: Իսկ ընդհանուր հաշվարկով առաջին տեղում է իսպանացի Ֆեռնանդո Ալոնսոն (49 միավոր): 2-րդ տեղում Ռայկոնենն է (27), 3-րդ հորիզոնականը զբաղեցնում է Տրուլին (26): «Կոնստրուկտորների գավաթի» խաղարկությունում առջեւից է ընթանում «Ռենոն» (63 միավոր):

Լիլիթ Մկրտչյանը ՀՀ քառակի չեմպիոնուհի

Վերջնագիծը հատեց շախմատի Հայաստանի կանանց բարձրագույն խմբի առաջնությունը, որում չեմպիոնի կոչումն էին վիճարկում հանրապետության 10 ուժեղագույն շախմատիստուհիները: Գերազանց հանդես եկավ եւ Հայաստանի չեմպիոնուհու տիտղոսին չորրորդ անգամ արժանացավ գրոսմայստեր Լիլիթ Մկրտչյանը: Նա ողջ մրցաշարն անցկացրեց «մեկ շնչով»: Մեկնարկից գլխավորելով մրցաշարային աղյուսակը, Լիլիթը մինչեւ վերջնագիծ առաջատարի դիրքը չզիջեց ոչ մեկին: Հայաստանի առաջնությունների պատմության մեջ Մկրտչյանը հասավ աննախադեպ հաջողության՝ 9 հնարավորից վաստակելով 8,5 միավոր: Ավարտական երեք տուրերում Մկրտչյանը հաջորդաբար հաղթեց Հայրապետյանին, Ալավերդյանին ու Անդրեասյանին: Միակ ոչ-ոքի արդյունքը գրանցվել է Լիլիթ Մկրտչյանի եւ Էլինա Դանիելյանի պարտիայում:

Մեր ամենափորձառու գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը 7,5 միավորով զբաղեցրեց 2-րդ տեղը: Նա բացի Մկրտչյանից, ոչ-ոքի է ավարտել հանդիպումները նաեւ Լուսինե Ալավերդյանի եւ Սիրանուշ Անդրեասյանի հետ:

Ընդհանրապես մրցաշարը ցույց տվեց, որ մեր երկու գրոսմայստերները զգալիորեն գերազանցում են մյուս մասնակիցներին: Բրոնզե մրցանակակիր դարձավ Սիրանուշ Անդրեասյանը՝ 5,5 միավոր: Մյուս մասնակիցների ցուցանիշներն այսպիսին են. Լիլիթ Գալոյան, Նարինե Գասպարյան՝ 4,5-ական, Նունե Դարբինյան՝ 4, Նելլի Աղինյան, Անի Ավանեսյան՝ 3-ական, Աննա Հայրապետյան՝ 2,5, Լուսինե Ալավերդյան՝ 2:

Հարկ է նշել, որ մասնակիցների միջեւ խաղամակարդակների տարբերությունը նկատելի էր: Դրանով էլ պայմանավորված էր պարտիաների մեծ արդյունավետությունը: Անցկացված 45 պարտիաներից միայն 9-ում է գրանցվել ոչ-ոքի:

«Արսենալի» գավաթային 10-րդ բարձունքը

Կարդիֆի «Միլենիում» մարզադաշտում աշխարհի ամենահին մարզական մրցանակը՝ Անգլիայի գավաթը վիճարկեցին «Արսենալն» ու «Մանչեսթր Յունայթեդը»: Թեեւ «Մանչեսթր Յունայթեդի» խաղային զգալի առավելությանը, Ալեքս Ֆերգյուսոնի սաներին չհաջողվեց գրավել մրցակցի դարպասը: Ճիշտ է, առաջին խաղակեսում Ռիո Ֆերդինանդը գրավեց «Արսենալի» դարպասը, սակայն մրցավարը «խաղից դուրս» վիճակ արձանագրեց: Ուեյն Ռունիի եւ Ռուդ վան Նիստելրոյի հարվածներից հետո էլ «Արսենալին» օգնության եկավ դարպասաձողը:

Այսպիսով, 1912 թ. սկսած Անգլիայի գավաթի եզրափակիչ հանդիպումներում առաջին անգամ դարպասները մնացին անառիկ: Թիմերին հաջողություն չբերեց նաեւ լրացուցիչ ժամանակը: Իսկ 11 մ հարվածաշարն ավելի դիպուկ իրացրին «Արսենալի» ֆուտբոլիստները: Վճռորոշ եղավ Փոլ Սկոուլզի հարվածը, որը հետ մղեց «Արսենալի» դարպասապահ Յենս Լեմանը: «Արսենալը» 10-րդ անգամ նվաճեց Անգլիայի գավաթը: Չորս անգամ թիմին գավաթային բարձունքի է հասցրել «Արսենալի» ներկայիս գլխավոր մարզիչ Արսեն Վենգերը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

CARD

Center for Agribusiness and Rural Development (CARD) Vacancy Announcement 05-05

The Center for Agribusiness and Rural Development (CARD) is a foundation registered in Oct 2004. It will assume activities of the USDA Marketing Assistance Project aimed to assist farmers and agribusinesses in producing, marketing, and exporting food and related products to increase incomes, create jobs, and raise the standard of living for rural Armenians through provision of an integrated package of technical, financial, and marketing assistance. To fulfill these programs the following positions are announced:

Opening Date: May 23, 2005
Closing Date: June 03, 2005, 18:00 PM

Computer Network and Communication Specialist
Under the direct supervision of the CARD Administrative Services Manager, the Computer Network and Communication Specialist will be responsible for computer system administration, computer network management, user support and IT equipment maintenance to include telephone network.

Procurement Specialist
Under the direct supervision of the CARD Administrative Services Manager, the Procurement Specialist will be mainly responsible for procurement of goods and services necessary for the efficient operation of CARD.

Logistics and Warehouse Coordinator
Under the direct supervision of the CARD Administrative Services Manager, the Logistics and Warehouse Coordinator will be responsible for warehouse management, office property control, leased apartment management, and provision of logistical/expeditor services.

Receptionist/Secretary
Under the direct supervision of the CARD Administrative Services Manager, the Receptionist will be responsible for answering phone calls, providing secretarial/clerical support, and providing daytime dispatcher services.

This position is located within CARD s Administrative Services Department.

Detailed job descriptions and requirements may be found at: www.usda.am/job. **Please send a CV highlighting the experience, with the names of 3 references and a cover letter to the following address:** cardjobs@usda.am,
or deliver a hard copy to USDA MAP office to the address:
74 Teryan St., Yerevan (building of Ag. Academy, entrance from Teryan St.).
Please clearly indicate the position you apply for.

No phone calls please. Only selected eligible candidates will be contacted for an interview.

Դրամավարկային տեղեկատու

Մայիսի 13-19-ն ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշները հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան աճել է 611 մլն դրամով եւ մայիսի 19-ին կազմել 131 մլրդ 846 մլն դրամ: Զուտ արտաքին ակտիվները (առանց սեփականաշնորհման միջոցների) նվազել են 708 մլն դրամով, իսկ զուտ ներքին ակտիվներն աճել են 1 մլրդ 318 մլն դրամով:

Մայիսի 6-13-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածը նվազել է 1 մլրդ 545 մլն դրամով եւ մայիսի 13-ին կազմել 285 մլրդ 275 մլն դրամ (ընդգրկված են 20 բանկերի ցուցանիշները): Շրջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել է 1 մլրդ 378 մլն դրամով, կազմելով 100 մլրդ 597 մլն դրամ: Դրամով ցպահանջ ավանդները նվազել են 2 մլրդ 523 մլն դրամով եւ կազմել 36 մլրդ 637 մլն դրամ: Դրամով ժամկետային ավանդներն աճել են 511 մլն դրամով եւ կազմել 18 մլրդ 18 մլն դրամ: Արտարժույթով ավանդներն աճել են 1 մլրդ 844 մլն դրամով եւ կազմել 130 մլրդ 23 մլն դրամին համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում, արտարժութային ցպահանջ ավանդները կազմել են 65 մլրդ 501 մլն դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ աճել են 3 մլրդ 104 մլն դրամով), ժամկետայինները՝ 64 մլրդ 522 մլն դրամ (նվազումը՝ 1 մլրդ 260 մլն դրամ):

Ֆինանսական շուկա

Մայիսի 13-19-ն ընկած ժամանակահատվածում թողարկվել են 1 մլրդ 200 մլն դրամի 24-ամսյա ՊՊ՝ 4,9494 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Նշված ժամանակահատվածում մարվել է 1,361,234,701 դրամի հակադարձ ռեպո-համաձայնագիր՝ 3,75 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Շաբաթվա ընթացքում ԿԲ-ը ներգրավել է 1 մլրդ 600 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 1,75 տոկոս տոկոսադրույքով եւ մարել 1 մլրդ 400 դրամի ավանդ՝ տարեկան 1,75 տոկոս տոկոսադրույքով:

Արտարժույթի շուկա

Մայիսի 13-19-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ փոխարժեքն արժեւորվել է 1,20 տոկոսով՝ 454,69 դրամից հասնելով 449,30 դրամի:

Նշված ժամանակահատվածում արժութային շուկայում իրականացվել են շուրջ 60,007 հազ ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջին կշռված փոխարժեքը կազմել է 453,24 դրամ:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Նշանակվել է ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի տնօրեն

Մայիսի 20-ին տեղի է ունեցել ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի հերթական նիստը:

Նիստում, հայտարարված բաց մրցույթի արդյունքներով, հիմնադրամի տնօրենի պաշտոնում նշանակվել է Արտակ Քյուրումյանը: 2000 թ. փետրվարից մինչեւ 2001 թ. հունիս ամիսը նա աշխատել է Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում որպես գլխավոր գանձապետի տեղակալ, մինչեւ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի տնօրենի պաշտոնում նշանակվելը զբաղվել է կարճաժամկետ խորհրդատվությամբ («Pricewater-houseCoopers» խորհրդատվական ընկերություն, «Bank World Inc» ընկերություն եւ այլն):

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA LOG ON TO www.azg.am

Աճուրդ ամերիկյան դեսպանատանը

Աճուրդի են հանվում գրասենյակային ու բնակարանային կահույք, համակարգիչներ եւ այլ ապրանքներ: Աճուրդային վաճառքը կկայանա **2005 թ. հունիսի 11-ին եւ 12-ին, ժամը 10:00-19:00, Բաղրամյան 18 հասցեում գտնվող դեսպանատան նախկին շենքում:** Աճուրդի ներկայացվող ապրանքները կարող եք զննել ուրբաթ օրը՝ հունիսի 10-ին, ժամը 10:00-19:00 եւ շաբաթ օրը՝ հունիսի 11-ին, ժամը 9:00-10:00: Զննումն անվճար է:

Մեկ այլ աճուրդային վաճառք տեղի կունենա **2005 թ. հունիսի 18-ին եւ 19-ին, ժամը 10:00-19:00, ԱՄՆ դեսպանատան պահեստում, որի հասցեն է Չարբախ, Արարատյան 90:** Ապրանքները կարող եք զննել ուրբաթ օրը՝ հունիսի 17-ին, ժամը 10:00-19:00 եւ շաբաթ օրը՝ հունիսի 18-ին, ժամը 9:00-10:00: Զննումն անվճար է:

Լոտերը վաճառվելու են այնպես, ինչպես կան (ԱՄՆ դեսպանատունը վաճառքի հանված ապրանքների որակի վերաբերյալ երաշխիքներ չի ապահովում): Կիրառվող աճուրդային վաճառքի նոր ձեւը թույլ է տալիս գնել լոտի առանձին իրեր. եթե ուզում եք մահճակալ, ապա կարող եք գնել միայն մահճակալ:

Պահեստ մուտք գործելու համար օգտվեք Շահրուրի փողոցի կողմի մուտքից: Այն ֆիզիկական/իրավաբանական անձինք, ովքեր մաքսային վճարումներից զերծ գնումներ կատարելու իրավունք չունեն, պարտավոր են ապրանքը գնելուց հետո ՀՀ համապատասխան մարմինների հետ կարգավորել հարկային եւ մաքսային վճարումների հետ կապված հարցերը:

Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք այցելել www.usa.am էջի հայտարարությունների բաժինը կամ զանգահարել 46-41-87 հեռախոսահամարով:

Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը եւ Համազգային մշակութային միությունը ներկայացնում են՝

Ռոսինիի «Սեւիլյան սափրիչը» օպերան՝ աննախադեպ երկու ներկայացումով

Արամ Խաչատրյան համերգասրահում, ***մայիսի 25-ին եւ 27-ին, ժամը 19.00-ին*** հանդես կգա կանադահայ հանրահայտ օպերային երգչուհի՝ Լա Սկալա, Մետրոպոլիտեն, Փարիզի Բաստիլ եւ այլ հանրահայտ օպերային թատրոնների մեներգչուհի, հիասքանչ սոպրանո

Իզաբել Բայրակդարյանը

(Երգչուհու ձայնը հնչում է հայ հանդիսականներին քաջ հայտնի «Մատանիների տիրակալը» եւ «Արարատ» կինոնկարներում)

Բեմադրությանը կմասնակցեն՝
«Սերենադ» կամերային նվագախումբը
«Հովեր» կամերային երգչախումբը
Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի փողային կազմը:
Բեմադրությունը՝
Արթուր Մանուկյանի եւ **Սուրեն Շահիջանյանի**
Խմբավար՝ **Սոնա Հովհաննիսյան**
Դիրիժոր՝ **Էդուարդ Թոփչյան**

Ներկայացումները նվիրվում են Իտալիայի Հանրապետության Ազգային տոնին:

2004-2005 համերգաշրջանի հովանավոր՝
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանը **հրավիրում է ժուռնալիստիկայի երիտասարդ դասախոսների՝** 2005-2006 ուսումնական տարուց դասավանդելու համալսարանի «Միջազգային ժուռնալիստիկա» մասնագիտացման 1-4 կուրսերում:

Հավակնորդների՝ անգլերենին կամ որեւէ այլ օտար լեզվի տիրապետելը ցանկալի է:

Դասախոսներն ընտրվելու են մրցութային կարգով՝ անձնական տվյալների եւ հարցազրույցի հիման վրա: Մրցույթն անցած հավակնորդների համար կկազմակերպվի մեկամսյա դասընթաց:

Հայտերն ու անձնական տվյալները (CV) պետք է ներկայացնել ԵՊԼՀ ուսումնական մաս, հունիսի 1-20-ը:

Հեռախոս՝ 53-07-11

ԵՐԵՎԱՆԻ Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԼԵԶՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 24.05.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	447.85	443.40	452.30
EUR	1	ԵՎՐՈ	561.96	558.60	565.30
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	15.96	15.00	16.90

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 23. 05. 2005 Գինը՝ 100 դրամ